

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Marjut Luoma

”Osakeyhtiö ei oo kompastuskivi”

Maataloustoiminnan osakeyhtiöittäminen ja maatalousosakeyhtiön toiminta

Opinnäytetyö

Kevät 2024

Agrologi (ylempi AMK), Ruokaketjun kehittäminen

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Agrologi (ylempi AMK), Ruokaketjun kehittäminen

Tekijä: Marjut Luoma

Työn nimi: "Osakeyhtiö ei oo kompastuskivi":

Maataloustoiminnan osakeyhtiöittäminen ja maatalousosakeyhtiön toiminta

Ohjaaja: Jyrki Rajakorpi, Risto Lauhanen

Vuosi: 2024

Sivumäärä: 71

Liitteiden lukumäärä: 4

Osakeyhtiömuotoisten maatalousyritysten määrä kasvaa jatkuvasti. Osakeyhtiöitä on varsin vähän kaikista maatalousyrityksistä, mutta niiden vastuulla on merkittävä osa suomalaisesta ruuantuotannosta. Osakeyhtiön toiminta on tarkkaan säädelyä, eikä osakeyhtiön toiminnan täysi ymmärrys tapahdu hetkessä.

Tähän opinnäytetyöhön on koottu osakeyhtiön lainsäädäntöä verotuksesta, kirjanpidosta, hallinnosta, varojenjaosta ja sukupolvenvaihdoksesta. Työn tavoitteena oli selvittää miten yrittäjien siirtymistä osakeyhtiömuotoon voisi helpottaa. Osana opinnäytetyötä tehtiin laadullinen tutkimus, jossa haastateltiin kuutta osakeyhtiömuotoisten maatalousyrityksien yrittäjää ja kuutta yhtiöittämisen asiantuntijaa. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Litterointien pohjalta analysoitiin vastauksia teemoittain. Haastatteluissa korostui se, että yhtiöittämiseen tulee varata riittävästi aikaa ja hyvä asiantuntija on tärkeä osa prosessia.

Opinnäytetyön osana opetin Seinäjoen ammattikorkeakoululla opintojakson nimeltä Maatalousyritys osakeyhtiöksi. Opintojaksoa hyödynnettiin siihen, että asiat osattiin kertoa helposti ymmärrettävästi. Haastatteluja ja opintojaksopalautetta hyödyntäen syntyi - askel yhtiöön käsikirja. Käsikirja on laadittu yhtiöittämistä suunnitteleville ja juuri yhtiöittäneille maatalousyrityksille. Käsikirjan avulla saa riittävän kuvan osakeyhtiön toiminnasta.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä ProAgria Etelä-Pohjanmaan kanssa.

¹ Asiasanat: osakeyhtiöt, maatalousyritykset, yhtiöittäminen, lainsäädäntö

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Master of Natural Resources, Food Chain Development

Author: Marjut Luoma

Title of thesis: "A limited company is no stumbling block"

Supervisors: Jyrki Rajakorpi, Risto Lauhanen

Year: 2024

Number of pages: 71

Number of appendices: 4

The number of limited companies engaged in agriculture is constantly increasing. Limited companies are a marginal part of agricultural companies, but they are responsible for a significant part of Finnish food production. The operations of limited companies are strictly regulated, and it takes time to understand the operations in depth.

This thesis introduces limited companies and their legislation on taxation, accounting, administration, distribution of funds and generational change. The goal of the thesis work was to find out how to facilitate the transition of entrepreneurs to limited companies. As part of the thesis, a qualitative study was conducted where interviews were performed with six entrepreneurs from agricultural limited companies and with six incorporation experts. The interviews were recorded and transcribed. Based on the transcripts, the responses were analyzed by themes. The interviews emphasized that enough time should be reserved for incorporation and that a good expert is an important part of the process. Additionally, the author of the thesis held a course at Seinäjoki University of Applied Sciences regarding the transition of an agricultural company into a limited company. The course was utilized to present things easily and intelligibly. Using the interviews and course feedback, a company handbook was created. The handbook was prepared for agricultural companies that are planning to incorporate or have just incorporated. With the help of the handbook, the entrepreneurs get a sufficient picture of the operations of a limited company. The thesis was conducted in the cooperation with ProAgria South Ostrobothnia.

¹ Keywords: limited companies, agricultural enterprises, incorporation, legislation

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	7
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	8
1 JOHDANTO	9
1.1 Yhtiömuotoinen maatila.....	9
1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja keinot	9
2 MAATALOUDEN YRITYSMUODOT.....	11
2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	11
2.1.1 Verotus ja kirjanpito	12
2.1.2 Sukupolvenvaihdos.....	13
2.2 Maatalousosakeyhtiö.....	14
2.2.1 Verotus ja kirjanpito	15
2.2.2 Sukupolvenvaihdos.....	16
2.3 Nuoren viljelijän aloitustuki	17
2.4 Erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä.....	17
3 VAROJENJAKO JA LÄHIPIIRITOIMET OSAKEYHTIÖSSÄ.....	20
3.1 Laillinen varojenjako.....	20
3.1.1 Palkka ja kulukorvaus	20
3.1.2 Osinko ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	21
3.1.3 Osakas- ja lähipiirilainat	22
3.2 Laiton varojenjako osakeyhtiöstä	23
3.2.1 Veronkierto.....	24
3.2.2 Peitelty osingonjako	24
3.3 Lähipiiritoimet	25
4 OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN	27
4.1 Yhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena.....	28

4.2	Apportti, perustamissopimus ja yhtiöjärjestys.....	29
4.3	Keskeiset muutokset toiminnassa	30
4.4	Osakeyhtiön perustaminen käytännössä, edut, haitat	31
4.5	Sopimukset	32
4.5.1	Osakassopimus	33
4.5.2	Avioehto ja ositus	34
4.5.3	Edunvalvontavaltakirja	35
4.5.4	Testamentti	35
5	MAATILAN YHTIÖITTÄMINEN YHDYSVALLOISSA.....	37
6	TUTKIMUSMENETELMÄT	39
6.1	Kvalitatiivinen haastattelututkimus.....	40
6.2	Tutkimuksen kohdejoukko	41
6.3	Käytännön järjestelyt ja aineiston käsittely	41
6.4	Tutkimuksen luotettavuus.....	42
7	TUTKIMUSTULOKSET	44
7.1	Asiantuntijoiden haastattelu	44
7.1.1	Prosessin eteneminen ja prosessin kesto asiantuntijan silmin.....	44
7.1.2	Tärkeimmät asiat yhtiöstä	47
7.1.3	Yrittäjän tukeminen matkan varrella.....	48
7.1.4	Osakeyhtiön järkevyys eri tilanteissa	49
7.1.5	Muita huomioita.....	51
7.1.6	Yrittäjiä puhuttaneet asiat yhtiöittämisen jälkeen	51
7.1.7	Haasteet ja onnistuneet asiat asiantuntijan silmin.....	52
7.2	Yhtiömuotoisten maatalousyrittäjien haastattelu	53
7.2.1	Yrittäjien tausta	53
7.2.2	Yhtiöittämisprosessi	53
7.2.3	Haasteet, helpot asiat, edut ja haitat	55
7.2.4	Yhtiössä toimiminen.....	58
7.2.5	Osakeyhtiömuoto ratkaisuna.....	59
7.2.6	Terveisiä yhtiöittämistä ajatteleville.....	59
8	MAATALOUSYRITYS OSAKEYHTIÖKSI – OPINTOJAKSO.....	62

9 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	64
10 POHDINTA	66
LÄHTEET	67
LIITTEET	71

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Käytännön esimerkkejä lähipiiritoimista maatalousosakeyhtiössä.....	26
Kuvio 2. Verohyöty.....	32
Kuvio 3. Tutkimuksen eteneminen.....	39
Kuvio 4. Yhtiöittämisprosessi.....	46
Kuvio 5. Opiskelijoiden testi.....	63
Kuvio 6. Opiskelijoiden testi 2.....	63
Luettelo 1. Esiselvityksen aineisto.....	45
Taulukko 1. Erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä.....	17
Taulukko 2. Yhtiöittämisen järkevyys.....	49

Käytetyt termit ja lyhenteet

Apportti	Omaisuu den luovutus kirja
EVL	Elinkeinotulon verolaki
MVL	Maatilatalouden tuloverolaki
OYL	Osakeyhtiölaki
TVL	Tuloverolaki

1 JOHDANTO

Maataloutta voidaan harjoittaa erilaisissa yritysmuodoissa. Tutuin ja yleisin on yksityinen elinkeinonharjoittaja. Sen lisäksi on olemassa maatalousyhtymiä, kuolinpesiä, avoimia yhtiöitä, kommandiittiyhtiöitä sekä yleistyvissä määrin osakeyhtiöitä. Maatilan yhtiöittäminen tehdään toimintamuodon muutoksena ja sillä on vaikutus myös verotukseen (Verohallinto, 2023-d).

Maatalousosakeyhtiön toimintaa säätelee lainsäädäntö tarkemmin kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan toimintaa. Moni kokee osakeyhtiön tuoman byrokraattisuuden haastavaksi, mutta sitä se ei todellisuudessa ole, kun asiaan asennoituu oikein. Opinnäytetyön otsikko ”Osakeyhtiö ei oo kompastuskivi” on erään yrittäjän kommentti osakeyhtiössä toimimisesta. Osakeyhtiössä toimiminen lähtee yrittäjän omasta tekemisestä ja asenteesta. Osakeyhtiö ei tee elämästä yhtään sen hankalampaa, kunhan asiaan asennoituu oikein ja on valmis toimimaan lainsäädännön mukaisesti.

1.1 Yhtiömuotoinen maatila

Osakeyhtiömuotoisia maatalousyrityksiä on vain pieni osa maatiloista, mutta niiden määrä on kuitenkin moninkertaistunut viime vuosikymmenien aikana (Enroth ym., 2007, s. 7). Vuonna 2023 osakeyhtiömuotoisia maatalousyrityksiä kaikista maatalousyrityksistä oli 3 % eli noin 1 300 kappaletta (Luonnonvarakeskus (Luke), 2023). Vaikka osakeyhtiömuotoiset maatalousyritykset ovat edelleen marginaali kokonaismäärästä, on niiden määrä tuplaantunut viimeisessä kymmenessä vuodessa.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja keinot

Yhtiöittäminen on merkittävä prosessi maatalousyrityksen toiminnassa. Yhtiöittämisellä on vaikutuksia maatalousyrityksen käytännön toimintaan ja tilan talouden hallintaan. Ennen kuin prosessiin lähdetään, tulee sen aiheuttamat muutokset ymmärtää, jotta tietää mihin ryhtyy toiminnan yhtiöittämisessä.

Idea opinnäytetyöhön lähti omasta työstä ProAgria Etelä-Pohjanmaan palveluksessa. Työskentelen yhtiöittämisen asiantuntijana ja olen huomannut konkreettisia haasteita yhtiömuotoon siirtymisessä. Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää miten yhtiöittämisen aiheuttamaa muutosta yrittäjän arjessa voisi helpottaa. Haastattelujen avulla pyrin selvittämään, mitkä asiat ovat tulleet yllätyksenä ja miten asiantuntija olisi voinut vaikuttaa siihen, että yrittäjä olisi sisäistänyt yhtiöittämisen aiheuttamat muutokset tarpeeksi nopeasti. Lisäksi tavoitteena oli selvittää yhtiöittämisprosessin pituus ja miten asiantuntijat näkevät prosessin sekä millainen se on asiantuntijan näkökulmasta.

Opinnäytetyössä hyödynnetään teoreettista aineistoa, joka koostuu isolta osin lainsäädännöstä ja syventävistä ohjeista. Tässä opinnäytetyössä käsitellään yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välisiä eroja. Lisäksi opinnäytetyöhön haetaan kansainvälistä näkökulmaa siitä, miten yhtiöittämistä tarkastellaan Yhdysvalloissa. Opinnäytetyön osana toteutetaan Seinäjoen ammattikorkeakoululle opintojakso nimeltä - maatalousyritys osakeyhtiöksi. Opintojaksoa hyödynnetään siihen, että asioihin saadaan selkeä ja helposti ymmärrettävä ilmaisu. Lisäksi tämän opinnäytetyön lopullisena tuotoksena syntyy - askel yhtiöön käsikirja. Käsikirja tuotetaan yhtiöittämistä pohtiville ja tuoreille maatalousosakeyhtiön yrittäjille sekä asiantuntijoiden käyttöön. Käsikirja tulee olemaan mahdollisimman selkeä ja riittävän kuvan antava.

2 MAATALOUDEN YRITYSMUODOT

Maataloutta voi harjoittaa erilaisilla yritysmuodoilla. Suomessa yleisin on yksityinen elinkeinonharjoittaja (Enroth ym., 2007, s. 6). Kun osakkaita on kaksi tai useampi syntyy toiminnasta maatalousyhtymä. Näiden tavanomaisten tapojen lisäksi maataloutta voidaan harjoittaa harvinaisemmissa henkilöyhtiöissä eli avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä. Myös kuolinpesän lukuun on mahdollista harjoittaa maataloutta. Viime vuosina on yleistynyt maatalouden harjoittaminen osakeyhtiönä. Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain yksityistä elinkeinonharjoittajaa ja osakeyhtiötä sekä niiden välisiä eroja. Eroja etsitään aina hallinnosta verotukseen.

Eri yritysmuodoissa on kussakin omat etunsa ja haittansa (Enroth ym., 2007, s. 6). Toiselle yrittäjälle jokin yritysmuodon positiivinen asia saattaakin olla negatiivinen. Oikean yritysmuodon löytämiseen kannattaakin panostaa aikaa ja rahaa. Ulkopuolisten asiantuntijoiden apu valintaa tehdessä voi olla suureksi avuksi, koska ajatuksiensa kanssa ei kannata jäädä yksin.

2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on ammatin- tai liikkeenharjoittaja, joka harjoittaa yritystoimintaansa, tässä tapauksessa maataloutta yksin ilman yhtiömuotoa (Enroth ym., 2007, s. 11). Yrittäjä tekee päätöksen itsenäisesti ja päätöksen teoille ei ole juurikaan rajoitteita, joten päätösten tekokin on nopeaa ja joustavaa.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan varat ja velat on kirjanpidollisesti pidettävä erillään toisistaan, mutta käytännössä kaikki on yksityistalouden varoja ja velkoja (Enroth ym., 2007, s. 11). Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla on henkilökohtainen taloudellinen vastuu omasta toiminnastaan ja hän vastaa yrityksen sitoumuksista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Toiminnassa yksi henkilö vastaa yrityksestään ja hänen työpanoksensa yrityksen toiminnalle on olennainen arjen kannalta.

2.1.1 Verotus ja kirjanpito

Yksityisen elinkeinonharjoittajan saama maatalouden tulo verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaisesti (Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967). Saatu tulo jaetaan kahteen tulolajiin: ansiotuloon ja pääomatuloon (Enroth ym., 2007, s. 19). Ansiotuloa verotetaan kunnallisveroprosentin, kirkollisveroprosentin sekä valtiontuloveroasteikon progressiivisen verotuksen mukaisesti (Verohallinto, 2023-a). Metsätalouden tulot verotetaan aina pääomatulona, joko 30 %:n tai 34 %:n mukaisesti tulojen mukaan (Verohallinto, 2017-b).

Maatalouden tulosta ei kuitenkaan voida jakaa pääomatulolle, jos maatalouden nettovarallisuus on negatiivinen (Enroth ym., 2007, s. 20). Näin käy tilanteessa, jossa yrityksen velat ovat varoja suuremmat. Monesti tähän tilanteeseen johtaa se, että tehdään lainan lyhennyksiä suurempia poistoja tai ostetaan maatalousmaata. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla maatalousmaan hankinnasta kertynyt velka kirjataan velkoihin täysimääräisenä, mutta kiinteistöjä ei kirjata varoihin todellisesta arvosta, vaan arvostetaan arvostuslain mukaisesti lasketulla arvolla, jossa huomioidaan keskimääräinen tuotto. Negatiivinen nettovarallisuus johtaa siihen, että maatalouden tulo on kokonaisuudessaan ansiotuloa ja silloin verotus on kovempi, jos tulot ovat suuret.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa maataloutta on velvollinen tekemään toiminnastaan muistiinpanoja (Verohallinto, 2017-a). Muistiinpanovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että yrittäjä on velvollinen pitämään kirjaa tuloista ja menoista siten, että niistä selviää arvonlisäveron määrä sekä veron perusteet ja saadut tuet. Muistiinpanojen tulee perustua todellisiin tositteisiin ja tositteiden tulee olla päivättyjä ja numeroituja. Muistiinpanoja ja niiden liitteitä säilytetään kuusi vuotta verovuoden päättymisestä alkaen. Maataloutta harjoittava yrittäjä tekee kirjanpitonsa maksuperusteisena. Maksuperusteisessa kirjanpidossa tulo kirjataan tulleeeksi silloin, kun se tulee ja meno menneeksi silloin, kun se maksetaan.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi käyttää maatalouden varoja yksityistalouteen, koska maatilatalouden tuloverolaissa yksityisnostoihin tai -sijoituksiin ei ole olemassa säännöstä (Verohallinto, 2019). Ainoastaan yksityiskäyttöönosta säädetään kyseisessä laissa. Yksityiskäyttöönotto tarkoittaa maatalouden yksittäisen irtaimen omaisuuserän luovutusta vastikkeetta tai alihintaisella kaupalla.

Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla verosuunnittelussa on laajat vaihtoehdot. Tasausvarauksien teko on mahdollista, lisäksi yksityinen elinkeinonharjoittaja voi tehdä poistoja halsunsa mukaisesti joka vuosi ja metsävähennyspohja sekä menovaraus on käytettävissä. Niin sanotuilla tilinpäätösostoilla, on tulosta mahdollista saada pienemmäksi.

2.1.2 Sukupolvenvaihdos

Maatilan sukupolvenvaihdoksessa osapuolet saavat verohuojennuksia lahjaverotuksessa ja tuloverotuksessa (Verohallinto, 2024-a). Maatilan sukupolvenvaihdos on maatilan tai siihen liittyvän irtaimiston luovutusta, joko luovuttajan elinaikana tai hänen kuolemansa jälkeen. Sukupolvenvaihdoksen lähtökohta on luovutettavan omaisuuden käypä arvo, eli se arvo, jolla omaisuus myytäisiin avoimilla markkinoilla.

Sukupolvenvaihdos voidaan tehdä kauppana, alihintaisena kauppana, lahjaluonteisena kauppana tai lahjana (Verohallinto, 2024-a). Kauppa tehdään käyvällä arvolla, alihintaisessa kaupassa vastike on yli 75 % käyvästä arvosta, lahjaluonteisessa kaupassa vastike on enintään 75 % käyvästä hinnasta ja lahjana omaisuus luovutetaan vastikkeetta.

Omaisuserien käypä arvo täytyy selvittää sukupolvenvaihdokseen (Verohallinto, 2024-a). Omaisuseriä, joiden käypä arvo tulee saada selville, ovat mm. tontit ja rakennuspaikat, tuotantorakennukset, pellot, metsät, koneet ja kalusto, kotieläimet, tuotevarastot, arvopaperit, maa-aineksen ottoapaikat ja muut varat kuten sähkö-, vesi- ja laajakaistaliittymät.

Kiinteän omaisuuden luovuttaminen lähisukulaiselle on luovutusvoiton osalta verovapaa, kun tietyt edellytykset täyttyvät (Verohallinto, 2024-b). Edellytykset löytyvät TVL 48 §:n 1 momentin 3 kohdasta: myyjä on käyttänyt luovutettavaa omaisuutta maa- tai metsätalouden harjoittamiseen, myyjä on omistanut omaisuuden yli kymmenen vuotta ja ostajana on lähisukulainen. Lähisukulainen on kyseessä silloin, kun ostaja on myyjän lapsi tai muu rintaperillinen, sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli.

Lahjavero voidaan huojentaa joko kokonaan tai osittain (Verohallinto, 2024-b). Osittaisen huojennuksen saa, kun luovutukseen sisältyy maatila tai sen osa ja lahjansaaja jatkaa

maatalouden harjoittamista. Täyden huojennuksen saa, kun edellä mainittujen ehtojen lisäksi luovutuksensaaja maksaa vastiketta yli 50 % maatalousyrityksen käyvästä arvosta.

Varainsiirtoveron määrä vuonna 2024 on 3 prosenttia kiinteistöjen luovutuksessa ja 1,5 prosenttia osakkeiden luovutuksessa (Verohallinto, 2024-b). Maatalousyrityksen sukupolvenvaihdoksissa yleisesti ottaen sovelletaan varainsiirtoverolain 14 §:ää, joka takaa varainsiirtoverovapauden kaupassa. Esimerkiksi nuoren viljelijän aloitustuen yhteydessä saatu korkotukilaina kiinteistön hankintaa varten täyttää tämän lainsäädännön ehdon. Tuloveroseuraamukset ovat mahdollisia esimerkiksi tilanteessa, jossa irtaimen omaisuuden luovutushinta on poistamatonta menojäännöstä suurempi.

2.2 Maatalousosakeyhtiö

Osakeyhtiö on yritysmuoto, jonka voi perustaa yksi tai useampi osakas (Enroth ym., 2007, s. 15). Osakeyhtiö on juridisesti oma itsenäinen toimihenkilö ja osakeyhtiö vastaakin itse omista sitoumuksistaan ja veloistaan (Yrittäjät, i.a.). Yrittäjät vastaavat vain mahdollisesti yhtiöön sijoittamansa pääomapanoksen verran yhtiön velvoitteista, ellei yrittäjä ole antanut erikseen henkilökohtaisia vakuuksia ja takauksia yhtiöön (Enroth ym., 2007, s. 15). Pieneköissä osakeyhtiöissä luotonantajat voivat vaatia henkilökohtaisia vakuuksia tai muita vakuuksia luottoihin (Yrittäjät, i.a.).

Osakeyhtiön osakkaat eivät ole automaattisesti oikeutettuja ja velvollisia vastaamaan yhtiön päätöksistä, vaan niistä vastaavat erilliset toimielimet (Enroth ym., 2007, s. 15). Yrityksen päätökset tehdään kolmella eri tasolla, toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiökokous. Yhtiökokoukseen ovat oikeutettuja osallistumaan kaikki osakkaat, ja yhtiökokous onkin korkein päättävä elin yhtiössä. Hallitus puolestaan on yhtiökokouksen valitsema joukko henkilöitä, jotka tekevät ehdotuksia yhtiökokoukselle. Toimitusjohtaja tekee päätöksiä yhtiön arkisista asioista hallituksen antamien valtuuksien rajoissa. Osakeyhtiö antaa turvaa riskeiltä, kun henkilökohtainen vastuu pienenee.

Yleisesti ottaen osakeyhtiö on tilintarkastusvelvollinen (Kyläkallio ym., 2020, s. 704). Tiettyjen edellytyksien täytyessä yksityiset osakeyhtiöt saavat vapautuksen tilintarkastuksesta. Tilintarkastusta varten tulee täytyä vähintään kaksi kolmesta kriteeristä. Kriteerit

ovat taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto ylittää 200 000 euroa ja palveluksessa on ollut keskimäärin yli kolme henkilöä. Jos valitaan vain yksi tilintarkastaja, niin tilintarkastuslain mukaan tulee valita vähintään yksi varatilintarkastaja (mts. 706).

2.2.1 Verotus ja kirjanpito

Osakeyhtiötä verotetaan erillisenä verovelvollisena, jonka yhteisöveroprosentti on 20 % (Enroth, 2007, s. 10). Lähtökohtaisesti maatalousosakeyhtiön tulo verotetaan MVL:n mukaisesti, mutta joitain poikkeuksia on. Tietyissä tilanteissa maataloutta harjoittava osakeyhtiö voidaan verottaa EVL:n mukaisesti. Silloin kyseessä on toiminta, jota ei ole yhtiötetty toimintamuodon muutoksena, vaan perustettu erillinen osakeyhtiö, jonka nimiin on rakennettu esimerkiksi maatalouden tuotantorakennus, eikä hallinnassa ole maatalousmaata.

Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen (Kirjanpitolaki 1336/1997). Osakeyhtiön kirjanpito laaditaan kahdenkertaisena kirjanpitona. Kirjanpito on laadittava hyvää kirjanpilotapaa noudattaen. Silloin kun verotus tapahtuu MVL:n mukaisena tulee maatalousosakeyhtiön tilinpäätös tehdä aina maksuperusteisena ja suoriteperusteisena.

Suoriteperusteisessa kirjanpidossa huomioidaan kaikki suoriteperusteiset erät (Kirjanpitolaki 1336/1997). Tällaisia eriä ovat ostovelat, myyntisaamiset, muut saamiset, joita ovat esimerkiksi tukisaamiset, pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset velat sekä varasto. Nämä edellä mainitut erät näkyvät virallisissa tulos- ja taseraporteissa, mutta eivät vaikuta verotukseen.

Verosuunnittelussa mahdollisuuksia on edelleen, mutta verosuunnittelun tarve osakeyhtiössä ei ole niin tärkeässä roolissa, koska verotus menee aina samalla verokannalla. Osakeyhtiö voi tehdä jatkossakin tasausvarauksia, mutta poistojen suhteen liikkumisvara pienenee. Osakeyhtiö tekee poistot joko maksimipoistoilla tai erillisellä poistosuunnitelmalla. Poistosuunnitelmaa ei voida muuttaa joka vuosi. Osakeyhtiöllä ei ole oikeutta metsävähennyspohjaan eikä menovaraukseen (Verohallinto, 2022-a, Verohallinto, 2023-g).

2.2.2 Sukupolvenvaihdos

Yhtiömuotoisilla maatalousyrityksillä sukupolvenvaihdos pystytään pääosin tekemään samaan tapaan kuin tavallisella maatalousyrityksellä (Yhtiöwiki, i.a.). Isona erotuksena on tietenkin se, että muun omaisuuden sijaan luovutetaan osakkeita. Mikäli omaisuus myydään käypää hintaa alemmalla arvolla, on kaupassa silloin lahjan osuutta ja se käsitellään samoin kuin tavallisen maatalousyrityksen sukupolvenvaihdoksessa. Sukupolvenvaihdos osakeyhtiössä on mahdollista tehdä pieninä erinä.

Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoskaupassa arvon määrittämisen pohjana on osakeyhtiön käypä arvo (Yhtiöwiki, i.a.). Arvon määrittämisessä huomioidaan substanssiarvo ja tuottoarvo. Substanssiarvo on karkeasti yhtiön oman pääoman määrä. Taseen omaisuuserät arvostetaan kuitenkin käypiin arvoihin. Mikäli substanssiarvo on suurempi kuin tuottoarvo, käytetään substanssiarvoa arvon määrittämisessä.

Tuottoarvon laskennassa lasketaan kolmen edellisen tilikauden oikaistu tulos ja lasketaan niiden keskiarvo. Arvo diskontataan 15 %:n korolla ja saatu keskiarvo kerrotaan luvulla 6,7 ja täten saadaan tuottoarvo. Mikäli tuottoarvo on suurempi kuin substanssiarvo käytetään substanssiarvon ja tuottoarvon keskiarvoa käyvän arvon laskennassa. Yleensä kuitenkin tuottoarvo on substanssiarvoa pienempi.

Yhtiömuotoisen maatalousyrityksen poikkeuksena on se, että yhtiö voi itse ostaa omia osakkeitaan (Yhtiöwiki, i.a.). Tällöin voidaan saada laskettua jatkajan kuluerää osakkeiden suhteen, kun luopuja voi myydä osakkeet käyvällä hinnalla yhtiölle ja mahdollisesti lahjoittaa loput jatkajalle. Tällaisessa yhtiön ja osakkaan välisessä kaupassa osakkaan verotuksessa sovelletaan luovutusvoiton verotuksen säädöksiä.

Osakkeiden luovutuksessa sovelletaan luovutusvoitonverovapautta ja lahjaverohuojonusta samoin kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan sukupolvenvaihdoksessa (Verohallinto, 2020). Varainsiirtoveroa maksetaan kulloinkin voimassa olevan varainsiirtovero prosentin mukaisesti. Vuonna 2024 varainsiirtoveroa maksetaan 1,5 % osakkeiden vastikkeellisesta hankinnasta (Varainsiirtoverolaki 931/1996). Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksessa osakkeiden ostamiseen käytettävä laina on henkilökohtaista lainaa ja siksi vakuuksien riittävyys voi nousta haasteeksi sukupolvenvaihdoksen toteutuksessa.

2.3 Nuoren viljelijän aloitustuki

Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä nuoren viljelijän tuki nousee esille. Tuen avulla pyritään helpottamaan sukupolvenvaihdoksia sekä kannustamaan uusia viljelijöitä alalle (Ruokavirasto, 2024). Nuoren viljelijän aloitustuen ehtona on, että yrittäjä on alle 41-vuotias, aloittaa tilanpidon ensimmäistä kertaa ja saa määräysvallan maatalousyrityksestä. Lisäksi on erilliset ammattitaito- ja koulutusvaatimukset.

Jotta osakeyhtiö saa nuoren viljelijän avustuksen ja korotuksen investointeihin, tulee hänellä olla määräysvalta osakeyhtiössä. Rakennetukilain (1476/2007) mukaan määräysvalta on silloin, kun henkilöllä on yli puolet yhteisön osakkeista ja hänen omistamansa osakkeet tuottavat yli puolet yhtiön osakkeiden äänimäärästä.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja saa nuoren viljelijän aloitustuen ehtojen täytyessä korkotukilainaa maatalousyrityksen hankintaan. Osakeyhtiön osakkeiden hankintaan korkotukilainaa ei ole mahdollista saada (Torikka, 2023). Korkotukilainaa osakeyhtiössä voi käyttää ensimmäisen yrittäjävuoden aikana tehtäviin kone- tai eläinhankintoihin tai maatalousmaan hankkimiseen.

2.4 Erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä

Edellä olevissa luvuissa on avattu asioita yksityisestä elinkeinonharjoittajasta ja maatalousosakeyhtiöstä. Asioita on käsitelty hallinnollisesta, kirjanpidollisesta, verotuksellisesta ja sukupolvenvaihdoksen näkökulmasta. Alla olevassa taulukossa 1 on tiivistetty erot ja yhtäläisyydet.

Taulukko 1. Erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä. (Luoma, 2024).

Aihealue	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Maatalousosakeyhtiö
Kirjanpito	Muistiinpanovelvollinen.	Kirjanpitovelvollinen.

Kirjanpito	Yhdenkertainen.	Kahdenkertainen.
Kirjanpito	Maksuperusteinen.	Suoriteperusteinen. Verotusta varten maksuperusteinen.
Kirjanpito	Yksityisnostot mahdollisia.	Ei yksityisnostoja.
Verotus	MVL:n mukaisesti.	MVL:n mukaisesti.
Verotus	Verolomakkeena 2- ja 2C- lomakkeet.	Verolomakkeena 6B kaikkine liitteineen.
Verotus	Ansiotulona ja pääomatulona.	Yhteisöverona 20 %:n verotuksella.
Verotus	Arvonlisäveroilmoitus oman valinnan mukaan kuukausittain, neljännesvuosittain tai vuosittain.	Arvonlisäveroilmoitus kuukausittain, joissain tapauksissa neljännesvuosittain.
Verotus	Voidaan hakea energiatuotteen valmisteveron palautusta.	Voidaan hakea energiatuotteen valmisteveron palautusta.
Verotus	Mahdollisuus tasausvaraukseen.	Mahdollisuus tasausvaraukseen.
Verotus	Mahdollisuus metsävähennyspohjaan ja menovaraukseen.	Ei mahdollisuutta metsävähennyspohjaan tai menovaraukseen.
Verotus	Poistojen vaihtelu vuosittain helppoa.	Poistot joko maksimipoistona tai poistosuunnitelmalla. Ei voida muuttaa vuosittain.
Verotus	Tilikausi on aina kalenterivuosi.	Tilikausi voi päättyä milloin vain.

Peltojen arvostus varallisuudessa	Keskimääräinen vuotuinen tuotto x 7 (arvostuslain mukainen).	Hankintahinta.
Hallinto	Voi tehdä itsenäisiä päätöksiä.	Osakeyhtiöllä toimielimenä toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiökokous.
Hallinto	Taloudellinen vastuu omasta toiminnasta ja velvoitteista.	Juridisesti itsenäinen toimihenkilö. Henkilökohtainen vastuu pieni.
Sääntely	Sääntely on kevyttä.	Osakeyhtiölaki sääntelee toimintaa.
Tilintarkastus	Ei tarvitse suorittaa tilintarkastusta.	Pitää suorittaa tilintarkastus, kun raja-arvot täyttyvät.
Sukupolvenvaihdos	Lähtökohtana omaisuuden käypä arvo.	Lähtökohtana omaisuuden käypä arvo.
Sukupolvenvaihdos	Mahdollisuus luovutusvoitonverovapauteen, lahjaverohuojennukseen ja varainsiirtoverovapauteen.	Mahdollisuus luovutusvoitonverovapauteen ja lahjaverohuojennukseen.
Nuoren viljelijän avustus	Määräysvalta toiminnasta vaaditaan.	Määräysvalta yhtiöstä eli yli puolet yhteisön osakkeista ja äänimäärästä.
Korkotukilaina	Korkotukilainaa saa maatalousyrityksen hankintaa.	Korkotukilainaa ei saa osakkeiden hankintaan.

3 VAROJENJAKO JA LÄHIPIIRITOIMET OSAKEYHTIÖSSÄ

Varojenjako osakeyhtiössä on tarkasti säänneltyä (Villa, 2023, s. 404). Varoja voidaan jakaa osakeyhtiölain säätämän mukaan. Varojenjaossa on rajoitteita, jotka ovat lähinnä velkojien suojaksi. Varojenjaossa pyritään lailliseen tapaan jakaa varoja, mutta tässä luvussa esitetään myös tapoja, jotka eivät ole laillisesti oikein. Varojenjakoavat ja niiden laillisuus sekä laittomuus tulee tiedostaa jo yhtiöittämistä suunniteltaessa, jotta vältetään ongelmilta jatkossa.

3.1 Laillinen varojenjako

Osakeyhtiöstä varoja voi laillisesti jakaa palkkana, osinkona, sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tehtävällä nostolla, kulukorvauksina ja osakas- tai lähipiirilainana. Verotuksellisesti ja käytännön tasolla näissä on eronsa. Käydään tässä luvussa läpi jokainen vaihtoehto käytännön tasolla ja myös verotuksellinen näkökulma huomioiden.

3.1.1 Palkka ja kulukorvaus

Palkka on saajalleen tavallista ansiotuloa. Palkan veronmäärään vaikuttaa palkansaajan kunnallisveron määrä, mahdollinen kirkollisvero sekä valtiontuloveroasteikko (Verohallinto, 2023-b). Palkanmaksu on etenkin yhtiön alkuvaiheessa helpoin tapa jakaa varoja, koska se ei vaadi erillistä maksukyvyyn selvittämistä vaan perustuu työsuorituksiin.

Kustannusten korvaus eli tutummin kulukorvaus on sitä, kun työnantaja korvaa työntekijälle työn suorittamisesta aiheutuvia kustannuksia (Tulorekisteri, 2021). Tällaisia kustannuksia voivat olla esimerkiksi työmatkoista aiheutuneet kustannukset tai työvälineiden, materiaalin ja muiden tarvikkeiden hankkimisesta aiheutuneet kustannukset. Lisäksi verovapaita korvauksia ovat kilometrikorvaukset ja päivärahat töihin liittyvissä matkustamisissa. Osakeyhtiössä osakkeenomistaja saattaa työskennellä ilman palkan nostamista, hänelle voidaan siitä huolimatta maksaa verovapaita korvauksia normaaliin tapaan.

3.1.2 Osinko ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Osinko on yksi tapa nostaa yhtiön vapaassa omassa pääomassa olevia varoja. Osinko verotetaan joko pääomatulona tai ansiotulona tai osittain molempina (Verohallinto, 2024-c). Osinkoa voidaan nostaa osakkeiden matemaattisen arvon mukaisesti.

Osakkeiden matemaattinen arvo lasketaan varojen ja velkojen erotuksesta (Verohallinto, 2024-c). Osinkoa voi jakaa enintään 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, jolloin osinko on pääomatuloa, ylittävältä osalta osingonnosto on ansiotuloa. Osingonnostosta maksetaan 7,5 %:n vero 150 000 euroon saakka, ylimenevästä osasta ennakonpidätys on 28 %.

Osingonnostossa tulee aina arvioida yhtiön maksukykyisyyttä, jotta yrityksen toimintaa ei vaaranneta (Kyläkallio, 2023). Osingonjako kohdistuu pääasiassa yhtiölle kertyneisiin voittovaroihin (Villa, 2023, s. 408). Jakoon vaikuttaa vahvistettu tilinpäätös sekä jakokelpoisten varojen määrä.

Sijoitetun vapaan omanpääoman rahastoa eli tutummin svoppia muodostuu yleensä toimintamuodon muutoksen yhteydessä varojen ja velkojen välisestä erotuksesta. Sijoitus rahastoon on mahdollista tehdä rahana tai muuna omaisuutena (Verohallinto, 2023-f). Sijoitetun vapaan omanpääoman rahastosta sijoituksia on mahdollista lunastaa verovapaasti kymmenen verovuoden aikana. Osakeyhtiön vapaata pääomaa ei saa jakaa ilman yhtiön maksukykyisyyden arviointia (Kyläkallio, 2023).

Lopullisen osingonjaon ja svopin noston määrään vaikuttaa osakeyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukainen maksukykytestaus (Villa, 2023, s. 408). Varoja ei saa jakaa, jos tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön maksukyvyttömyydestä tai jaon aiheuttamasta maksukyvyttömyydestä (s. 409). Maksukykytestin ideana on varmistaa vieraan ja oman pääoman välinen maksunsaantiasema (Villa, 2023, s. 409).

Maksukykytestauksessa huomioidaan myös tiedossa olevat seikat, jotka eivät näy vahvistetussa tilinpäätöksessä (Villa, 2023, s. 409). Maksukykytestauksessa tulee huomioida paitsi nykytilanne myös tulevaisuus maksukyvyyn kannalta ja lisäksi tarkastellaan mahdollista ylivelkaantumista. Osakeyhtiöoikeudellisesti maksukyvyllä tarkoitetaan kykyä

suoriutua velvoitteista niiden erääntyessä. Maksukyvyyn arvioinnissa tulee ottaa huomioon liiketoiminnan luonne ja riskit, liiketoiminnan jatkuvuus, tulevaisuuden näkymät, varallisuus- ja taseasema, omaisuuden luonne, tulorahoituksen määrä, likvidisyys, velkaantuneisuus, omavaraisuus sekä rahoitusmahdollisuudet (Villa, 2023, s. 409–410).

3.1.3 Osakas- ja lähipiirilainat

Osakeyhtiön on mahdollista antaa lainaa lähipiiriin kuuluvalla henkilöllä (Verohallinto, 2023-c). Osakeyhtiöltä saadussa lainassa on velvollisuus maksaa laina takaisin. Osakkeenomistajan tai hänen perheenjäsenensä osakeyhtiöstä nostamaa rahalainaa kutsutaan osakaslainaksi. Osakslaina luetaan sen saajalle veronalaiseksi pääomatuloksi.

Osakslainan takaisinmaksun saa vähennettyä pääomatulojen tulonhankkimismenona, kunhan laina on maksettu takaisin viimeistään viidentenä vuotena nostohetkestä (Verohallinto, 2023-c). Osakslainan nostosta ja takaisinmaksusta tulee tehdä ilmoitus verohallintoon vuosittain. Osakslainat voivat olla ongelmallisia ja ne voidaan tulkita peiteltyksi osin-gonjaoksi, siksi osakslainojen ehdot tulee kertoa tilinpäätöksen liitetiedoissa (Leppiniemi, 2010.)

Lähipiirivelaksi kutsutaan sellaista velkaa, jossa osakeyhtiö antaa varojaan velaksi lähipiiriin kuuluvalla henkilöllä (Villa, 2023, s. 403). Yleensä laina muodostuu siitä, että yhtiö on antanut konkreettisen rahalainan lähipiiriläiselle, mutta lähipiirilainaa voi olla myös se, että yhtiö myy omaisuuttaan lähipiiriläiselle ja kauppasumma kokonaan tai osittain jää ostajan velaksi myyjälle.

Lähipiirilainaan sovelletaan yleisiä periaatteita (Villa, 2023, s. 403). Laina on pyrittävä antamaan liiketaloudellisin perustein. Mikäli lainaa ei anneta näiden perusteiden mukaan, tulee kaikkien osakkaiden hyväksyä lainan antaminen lähipiiriläiselle ja se tulee olla annettavissa vapaasta omasta pääomasta (s. 404).

3.2 Laiton varojenjako osakeyhtiöstä

Laitonta varojenjako voidaan jakaa kolmeen tilanteeseen (Villa, 2023, s. 416). Ensimmäinen tilanne on sellainen liiketapahtuma, joka vähentää yhtiön varoja tai lisää velkoja ilman liiketaloudellista perustetta. Sellainen varojenjako, jolla ei ole liiketaloudellista perustetta ja joka rikkoo osakeyhtiölain varojenjakomenettelyä, on laitonta. Vain osakeyhtiölain mukainen varojen käyttö ja niiden jakaminen on laillista.

Toinen tilanne on sellainen, että omaisuutta tai palveluja myydään alihintaan tai niitä ostettaessa maksetaan ylihintaa (Villa, 2023, s. 416). Lisäksi jos velkaa annetaan velkamarkkinoihin ja olosuhteisiin nähden liian matalalla korolla tai lainaa otetaan liian korkealla korolla. Kolmas tilanne on sellainen, jossa maksukykytestiä vastoin jaetaan varoja. Yleisiä periaatteita rikkova varojenjako on myös laitonta (mts. 417). Mikäli yhtiöjärjestyksessä on annettu erityisiä määräyksiä yhtiön varojenjaosta, on näiden määräysten rikkominen laitonta.

Osakeyhtiölain mukaan vastoin osakeyhtiölakia tai yhtiön yhtiöjärjestystä tehty varojenjako tulee palauttaa yhtiölle, jos varojen saaja tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää varojenjaon olevan laitonta (Villa, 2023, s. 417). Palautettavalle summalle on maksettava korkolain mukaista viitekorkoa. Palautusvelvollisuuden yhteydessä on kiinnitettävä huomiota varojen saajan tietoisuuteen.

Mikäli varojen siirrosta ei ole olemassa mitään lainmukaista perustetta, saattaa kyseeseen tulla veronkierto tai peitelty osingonjako. Veronkierto ja peitelty osingonjako voivat johtaa veropetos syytteeseen (Bowa Legal, i.a.-a; Minilex, i.a.-i). Laiton varojenjako on rangaistavaa, jos osakeyhtiölain 25 luvun 1.1. §:n 4 kohdan ehdot täyttyvät (Villa, 2023, s. 418). Tuossa kohdassa sanotaan, että sellainen henkilö, joka tahallaan osakkeenomistajan ja velkojien suojaa loukaten nostaa yhtiöstä varoja osakeyhtiölain säännöksiä vastaan on tuomittava. Mikäli teko on vähäinen tai siitä ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta määrätään osakeyhtiörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään vuodeksi.

3.2.1 Veronkierto

Verovelvollinen voi pyrkiä minimoimaan verojen määrän verosuunnittelulla (Verohallinto, 2022-b). Kun verosuunnittelu tehdään liiketaloudellisten perusteiden mukaan ja laillisesti niin asiassa ei ole ongelmaa. Rajavedot verosuunnittelun ja veronkierron välillä voivat olla tapauskohtaisia, mutta rajavetoa tehdessä huomioidaan aiempaa oikeuskäytäntöä (Bowa Legal, i.a.-a). Perusteettomat veroedut ovat kuitenkin veronkiertoa (Verohallinto, 2022-b).

Veronkierrossa on kyse verojen välttämisestä keinotekoisesti (Bowa Legal, i.a.-b). Kun tehtyjen toimenpiteiden takana ei ole liiketoiminnallisia perusteita, vaan ainoa tavoite on vähentää veroja eli vältellä veroja, on silloin kyse veronkierrosta. Veronkiertoa on esimerkiksi luovutusvoiton vääristäminen (Verohallinto, 2022-b). Osakeyhtiön osakkaalleen antama useimmiten veronkieroksi tulkittu toimi on peitelty osingonjako (Bowa Legal, i.a.-b).

3.2.2 Peitelty osingonjako

Peiteltyllä osingolla tarkoitetaan osakeyhtiön varojenjako, jota tehdään sivuuttaen osingonjaon muotovaatimukset (Verohallinto, 2023-e). Peitellyn osingonjaon säädöksiä sovelletaan tilanteessa, jossa yhtiön osakas on saanut sellaista taloudellista etua, joita yhtiöstä riippumattomien henkilöiden ja yhtiön välillä ei olisi syntynyt. Peiteltyä osinkoa on se, että osakas saa tavallisesta poikkeavaa hinnoittelua tai rahanarvoista etuutta vastikkeetta.

Käytännön tasolla peiteltyä osinkoa on esimerkiksi se, että osakas on saanut yhtiöltä itselleen liिकासuorituksen tai maksanut yksityismenoja yhtiön tililtä (Bowa Legal, i.a.-a). Myös yhtiön pankkitililtä ilman liiketaloudellista perustetta nostettu summa, lähipiiritoimien ylihinnoittelu, epätavalliset luontois- ja henkilökuntaedut ja lomamatkojen tai muiden vastaavien maksattaminen yhtiöllä täyttää peitellyn osingonjaon kriteerit. Monesti peitelty osingonjako johtuu tietämättömyydestä, mutta se ei muuta peitellyn osingonjaon verokäsittelyä. Peitelty osingonjako on saajalleen kokonaisuudessaan ansiotuloa (Verohallinto, 2023-e).

3.3 Lähipiiritoimet

Osakeyhtiölaissa on määritelty, ketkä ovat osa lähipiiriä (Kyläkallio ym., 2020, s. 23). Yhtiön lähipiiriä ovat yhtiön osakas, jolla on yli 50 prosentin omistus yhtiön osakkeista, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen (Osakeyhtiölaki 2006/624, 1 luku 11 §). Lisäksi edellä mainittujen aviopuoliso, samassa taloudessa asuva avopuoliso, oma ja puolison lapsi, lapsenlapsi, vanhempi sekä isovanhempi.

Lähipiiritoimilla tarkoitetaan toimia edellä mainitun lähipiirin ja yhtiön kesken. Lähipiiritoimia ei ole laissa kielletty, mutta niiden kanssa tulee olla huolellinen ja varovainen (Villa, 2018, s. 52). Lähipiiritoimet tulee kertoa asianmukaisesti tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lähipiiritoimien on oltava liiketaloudellisesti hyväksyttäviä.

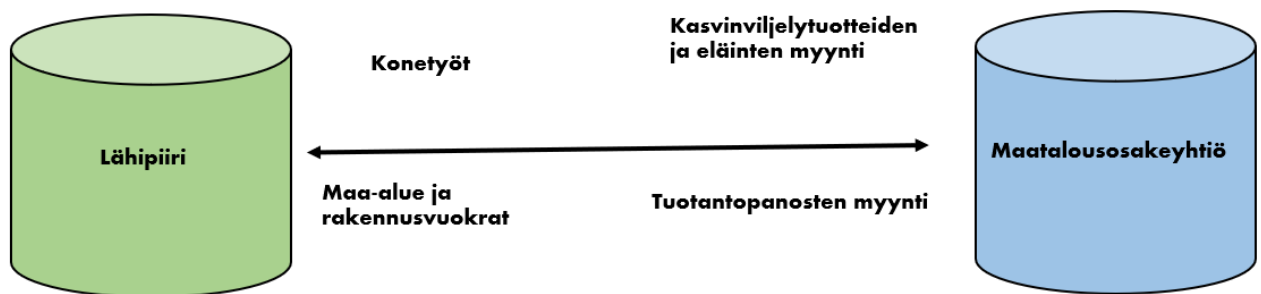
Toistensa lähipiiriin kuuluvat osapuolet voivat harjoittaa sellaista liiketoimintaa, jota ei sellaisten osapuolen kanssa harjoitettaisi, jotka eivät kuulu lähipiiriin (Villa, 2018, s. 53). Esimerkkinä se, että yhteisö myy tuotteita lähipiiriin kuuluvalla osapuolella hankintahintaa vastaavaan hintaan, jota tuskin tekisi ulkopuolisille. Lähipiirin liiketoimet eivät myöskään ole määrällisesti samanlaisia kuin ulkopuolisten kanssa tehdyt liiketoimet. Yhtiö- ja kirjanpitosääntelyssä edellytetään, että lähipiiritoimet pitää tulla selville kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä asianmukaisesti.

Lähipiiritoimiin liittyy myös riskejä (Villa, 2018, s. 53). Pääosin riskit liittyvät tilinpäätöksen sisällön luotettavuuteen, velkojensuojaan, yhdenvertaiseen kohteluun kaikille osakkeenomistajille sekä moitittaviin lähipiiritoimiin liittyviä vero-, maksukyvyttömyys-, yhtiö- ja rikosoikeudellisia asioita, joissa on sanktiomahdollisuus. Edellä mainituista syistä osakeyhtiölaissa edellytetään, että tilinpäätöksessä on erikseen ilmoitettava lähipiiriä koskevat rahanlainat, vastuut ja vastuusitoumukset sekä niiden ehdot. Kirjanpitoasetuksessa määritellään, että tilinpäätöksen liitetietona on esitettävä lähipiiritoimista erittely, jos ne ovat olennaisia ja niitä ei ole tehty tavanomaisin ehdoin.

Lähipiiritoimet ovat yhtiön varojen käyttöä (Villa, 2018, s. 54). Varojen vastikkeellisuus erottaa sen muusta varojen jaosta, joka on vastikkeetonta. Varojen vastikkeellisuudessa täytyy huomioida markkinaehtoperiaate, jolla tarkoitetaan sitä, että yhtiölle hankitusta

palvelusta tai tuotteesta maksetaan markkinahinta ja, että yhtiö saa itse tuottamastaan myyntituotteesta tai -palvelusta markkinahinnan.

Markkinaehtoisuudesta poikkeaminen voi tarkoittaa laitonta varojen jakoa, ellei sille ole hyväksyttävää liiketaloudellista perustetta (Villa, 2018, s. 54). Liiketaloudellinen peruste sekä yhtiön intressien mukaan toimiminen ovat olennaisia varojen jaon laillisuuden vuoksi osakeyhtiössä. Yhtiöintresseissä otetaan huomioon, että millainen toiminta on yhtiölle laillista ja millainen laitonta. Liiketaloudellista perustetta arvioitaessa ei ole merkitystä sillä, että osoittautuuko liiketoimi myöhemmin yhtiölle tappiolliseksi, vaan siitä että millä perustein liiketoimi on tehty (mts. 55). Lähipiiritoimia voi olla esimerkiksi jokin tehty palvelu yhtiölle tai yhtiöltä lähipiirille. Esimerkkejä käytännön lähipiiritoimista on kuviossa 1.

Kuvio 1. Käytännön esimerkkejä lähipiiritoimista maatalousosakeyhtiössä (Luoma, 2024).

4 OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN

Hallitus poisti vuoden 2018 alusta alkaen varainsiirtoveron osakeyhtiöittämissitilanteissa (Siipilä, 2018, s. 37). Tämän muutoksen myötä on myös maatalousyhtyksissä pystytty siirtymään osakeyhtiömuotoon muiden perheyritysten tavoin. Toimintamuodon muutoksen yhteydessä ei tarvitse maksaa varainsiirtoveroa kiinteän omaisuuden siirtämisestä osakeyhtiöön.

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi henkilö (Viitala, 2019, s. 19). Perustamisen yhteydessä osakkeenomistajat tekevät kirjallisen perustamissopimuksen, jonka liitteeksi laitetaan yhtiöjärjestys (mts. 20). Perustamista ei voida tehdä vapaamuotoisesti, joten esimerkiksi suullinen sopimus ei tule kyseeseen (Kyläkallio ym., 2020, s. 66). Osakeyhtiö syntyy kaupparekisterimerkinnällä (Viitala, 2019, s. 20). OYL määrittelee perustamissopimuksen minimisisällön (Kyläkallio ym., 2020, s. 68). Perustamissopimuksessa tulee aina mainita sopimuksen päivämäärä sekä kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet.

Edellä mainitun minimisisällön lisäksi perustamissopimuksessa kerrotaan aina apporttiehdosta, joita toimintamuodon muutoksena syntyneissä yhtiöissä tehdään (Kyläkallio ym., 2020, s. 75). Perustamissopimuksessa yleensä listataan myös hallituksen jäsenet, hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä yhtiön tilikausi (mts. 73–75). Perustamissopimuksen yhtiöjärjestyksen lisäksi perustamisvaiheessa olennainen on apporttikirja, mikäli yhtiö perustetaan apporttina.

Apportti on tilanne, jossa perustettavan yhtiön osakkeet maksetaan kokonaan tai osittain muulla omaisuudella kuin rahalla (Kyläkallio ym., 2020, s. 77). Tällainen menettely on täysin sallittua, mutta se on erityisen sääntelyn alaisuudessa ja apporttina annetun omaisuuden tuleekin vastata osakkeiden arvoa. Apporttikirjassa apporttina siirrettävä omaisuus on yksilöitävä (mts. 79). Jokainen apporttina annettava omaisuus erä tulee yksilöidä tarkasti, esimerkiksi jokainen kiinteistö on eriteltävä. Apporttikirjan liitteenä on löydyttävä omaisuuserien tarkat yksilöinnit.

Maataloustoiminta voidaan yhtiöittää toimintamuodon muutoksena (Verohallinto, 2023-d). Toimintamuodonmuutos ei ole kuitenkaan ainoa tapa harjoittaa maataloustoimintaa

osakeyhtiössä. Osakeyhtiön voi perustaa esimerkiksi yrityksen ostamista varten tai uuden tuotantorakennuksen rakentamista varten. Yhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena on kuitenkin yleisin tapa siirtyä harjoittamaan maataloustoimintaa osakeyhtiön lukuun.

4.1 Yhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena

Maataloustoiminta on mahdollista yhtiöittää toimintamuodon muutoksena (Verohallinto, 2023-d, Tuloverolaki 1535/1992). Toimintamuodon muutosta säädellään tuloverolain 24 §:ssä. Toimintamuodon muutos maa- tai metsätalouden harjoittajille tuloverotuksesta, varainsiirtoverotuksesta ja luovutusvoittoverosta verovapaa, kunhan aiemmin harjoitetun toiminnan varat ja velat siirtyvät samoista arvoista toimintaa jatkavan yhtiön toimintaan. Toimintamuodon muutosta sovelletaan avoimeen yhtiöön, kommandiittiyhtiöön ja osakeyhtiöön.

Toimintamuodon muutoksessa on kaksi tärkeää termiä: jatkuvuus ja identtisyys (Verohallinto, 2023-d, Tuloverolaki 1535/1992). Jatkuvuusperiaate tarkoittaa sitä, että toiminta jatkuu samanlaisena kuin se on ollut ennen toimintamuodon muutosta. Identtisyyden säilyminen tarkoittaa, että tulonhankkimistapa jatkuu pääpiirteittäin samanlaisena kuin edeltävässä toiminnassa ja tulonhankkimiseen käytettävä omaisuus säilyy lähes samanlaisena. Yrityksen omistajiin ei saa tapahtua isoja muutoksia.

On huomioitava, että puolisoiden on merkittävä osakkeet omistuksensa suhteessa (Enroth ym., 2005, s. 45). Huhtakankaan (2024) mukaan puoliset, jotka ovat harjoittaneet maataloustoimintaa yhdessä voivat kuitenkin molemmat merkitä osakkeita, koska oy:n omistuksen jakautumiselle puolisoiden kesken ei ole merkitystä tuloverolain 24 §:n mukaisessa toimintamuodon muutoksessa. Kun toimintamuodon muutos tehdään tuloverolain asettamien edellytyksien mukaisesti, saadaan varainsiirtoverovapaus ja luovutusvoiton verovapaus (Verohallinto, 2023-d).

Toimintamuodon muutoksen yhteydessä tasausvaraukset ja kotieläinjaksotukset siirtyvät perustettavaan yhtiöön, mutta menovaraukset tuloutuvat sille vuodelle, kun metsätalous muuttuu osakeyhtiöön (Huhtakangas, 2024). Kiinteistöt siirtyvät perustettavaan yhtiöön hankintahinnasta, mutta käytetyt metsävähennyspohjat vähentävät metsien siirtoarvoa.

Rakennukset, rakennelmat, salaojat ja koneet siirtyvät poistamattomasta menojäännöksestä. Toiminnan kannalta olennaiset osuudet tulee siirtää perustettavaan osakeyhtiöön niiden hankintahinnasta. Toimintaan kohdistuvat varat ja velat tulee lähtökohtaisesti siirtää yhtiöön. Puhtaat metsäkiinteistöt on mahdollista jättää yhtiöittämisen ulkopuolelle.

Mikäli toimintamuodonmuutoksen säännöstä ei pystytä soveltamaan, niin toimitaan muutoksen tekevien maatalousyrittäjien siten, kuin hän olisi lopettanut maataloustoimintansa ja siirtänyt sitten kaiken omaisuutensa perustettavaan yhtiöön (Enroth ym., 2007, s. 39). Tällöin tehdyt varaukset purkautuvat ja irtainta omaisuutta käsitellään verotuksellisesti yksityiskäyttöönoton näkökulmasta. Kiinteistöjen siirrostakin tulisi tässä tapauksessa tilittää luovutusvoitonveroa ja varainsiirtoveroa.

4.2 Apportti, perustamissopimus ja yhtiöjärjestys

Osakeyhtiön perustamisen yhteydessä tehdään erilaisia asiakirjoja, joita ovat apporttikirja, perustamissopimus ja yhtiöjärjestys. Osakkeen hankinnan yhteydessä tulee suorittaa osakkeen merkintämaksu osakeyhtiölle (Minilex, i.a.-b). Osakeyhtiönlain mukaisesti maksu voidaan suorittaa muuna kuin rahana. Kun osakkeen merkintämaksu suoritetaan rahan sijasta omaisuudella, on kyseessä apportti. Apportin täytyy vastata vähintään sitä arvoa, joka osakkeista on suoritettava.

Apporttia käytetään aina silloin, kun yhtiöittäminen tehdään tuloverolain mukaisena toimintamuodon muutoksena. Tuossa yhteydessä apporttina sijoitetaan perustettavaan osakeyhtiöön kaikki toimintaan liittyvät varat ja velat. Apporttiomaisuudesta annetaan selvitys, jossa omaisuus yksilöidään eli tehdään apporttikirja eli käytännössä luovutussopimus (Minilex, i.a.-b). Luovutuksen yhteydessä on lähtökohtaisesti maksettava varainsiirtoveroa siirtyvästä omaisuudesta, mutta kun tuloverolain toimintamuodon muutoksen ehdot täyttyvät saadaan varainsiirtoverovapaus luovutukseen.

Osakeyhtiön perustaminen tehdään kirjallisella perustamissopimuksella (Minilex, i.a.-e). Perustamissopimuksen ovat allekirjoittaneet kaikki osakkaat. Osakeyhtiölaki säätelee perustamissopimukselle pakottavia määräyksiä. Osakeyhtiön perustamissopimuksen tulee olla kirjallinen.

Perustamissopimuksen minimisisällön säätelee osakeyhtiölaki (Minilex, i.a.-e). Sopimuksessa tulee kertoa vähintään sopimuksen päivämäärät, osakkeenomistajat, osakkeesta maksettu summa eli mahdollinen apporttiehto, hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet sekä tilintarkastaja (Osakeyhtiölaki 624/2006). Perustamissopimuksen liitteenä on yhtiöjärjestys.

Yhtiöjärjestys voi olla melko yksinkertainen asiakirja (Minilex, i.a.-f). Osakeyhtiölaissa määrätään vain kolmesta pakollisesta kohdasta ja muuten yhtiöjärjestys voidaan jättää standardimuotoiseksi. Tällöin kaikki toimintaan liittyvät kysymykset, joista ei ole yhtiöjärjestyksessä sovittu ratkaistaan osakeyhtiölain mukaisesti. Yhtiöjärjestyksessä sovitaan toiminnassa noudatettavista ja sovellettavista säännöistä.

4.3 Keskeiset muutokset toiminnassa

Pääsääntöisesti toiminta maatalousyrityksessä säilyy samanlaisena kuin aiemmin. Muutoksia tulee lähinnä verotuksessa ja kirjanpidossa sekä hallinnossa. Luvussa 2 käsiteltiin yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välisiä eroja. Käytännön tasolla on vielä joitain huomioitavia asioita.

Tilikauden päättyessä tehdään aina varastolaskelma. Varastolaskemaan kirjataan varastossa tilinpäätöshetkellä olevat tuotantopanokset, kotoiset rehut ja eläimet. Ensimmäisellä tilikaudella varaston määrä kasvattaa suoriteperusteista tulosta merkittävästi, joten siksi ensimmäisen tilikauden tulos ei ole vertailukelpoinen seuraavien kanssa. Jatkossa tilinpäätöksessä kirjataan varaston muutos.

Yhtiön hallinto muodostuu toimitusjohtajasta, hallituksesta ja yhtiökokouksesta. Kaikista kokouksista ja niissä tehdyistä päätöksistä tulee laatia pöytäkirjoja. Hallituksen kokouksia ja yhtiökokouksia tulee pitää vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Sukupolvenvaihdos sekä helpottuu, että saattaa muuttua haastavaksi. Sukupolvenvaihdos voidaan tehdä pienemmissä osissa, mutta osakkeiden hankintaan saatava rahoitus voi olla

haastavaa järjestää. Osakkeiden hankintaan ei ole mahdollista saada korkotukilainaa. Yhtiön sukupolvenvaihdoksen verosuunnitteluun kannattaa käyttää aikaa.

Lisäksi käytännön tasolla voi tulla pieniä haasteita esimerkiksi siitä, että on aiemmin ottanut maitotilin mukana elintarvikkeita, jotka on vähennetty maitotilin määrästä. Jatkossahan nämä lähtökohtaisesti nähdään yksityisnostoina. Sama koskee sitä, jos lihatilistä ottaa itselleen palautuksena lihaa.

Lisäksi jos perustettavaan yhtiöön siirtyy sähkö- ja vesiliittymiä ja niissä on myös yksityiskäyttöä, tulee yhtiön laskuttaa niistä yksityistaloutta. Kaikki yrityksen omaisuudella tehtävät toimet yksityistalouden puolella tulee laskuttaa käyvän hinnan mukaisesti. Näiden asioiden pohdintaan tulee käyttää aikaa etukäteen.

4.4 Osakeyhtiön perustaminen käytännössä, edut, haitat

Yleensä yhtiöittämisen kannattavuus perustuu siihen, että perustettavan yhtiön avulla saadaan aikaiseksi verohyötyä (Enroth ym., 2005, s. 66). Verohyöty ei kuitenkaan ole ainoa asia, joka riittää yhtiöittämisen järkevyyteen. Toimintamuodon muutoksen kannustaa tekemään esimerkiksi toiminnan laajuus. Mitä suurempaa toiminta on, sitä todennäköisemmin toiminta voisi olla sujuvampaa yhtiömuodossa.

Yhtiöittämistä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon tulevan sukupolvenvaihdoksen ajankohta, yksityistalouden rahantarve ja tulevaisuuden näkymät (Enroth ym., 2005, s. 67). Osakeyhtiö aiheuttaa jonkin verran lisätyötä hallinnollisten pöytäkirjojen ja kuukausittaisten arvonlisäveroilmoitusten vuoksi, joten edut vs. haasteet tulee punnita tapauskohtaisesti.

Kuviossa 2 olevassa laskelmassa demonstroidin sitä, mitä tarkoittaa käytännössä, jos ansiotulon määrä on 50 000 euroa/henkilö. Laskelma on karkea ja siinä ei ole huomioitu kaikkia saatavia ansiotulo ja yrittäjätulovähennyksiä. Laskelman pohjalla käytetyt kunnallis- ja kirkollisveroprosentit ovat Kauhavan kaupungin verotuksesta, jossa vuonna 2024 kunnallisvero on 9,1 % ja kirkollisvero 1,7 %. Vuoden 2024 valtiontuloveroasteikon mukaisesti veron määrä 50 000 euron ansiotulossa on 10 409,45 euroa.

Näillä luvuilla tällä hetkellä yrittäjät maksavat veroja noin 31 600 euroa. Yhtiö maksaisi veroja 20 000 euroa, eli karkea säästö olisi noin 11 600 euroa. Kuitenkin yrittäjät nostavat palkkaa yhtiöstä ja tähän on arvioitu, että molemmat yrittäjät nostaisivat palkkaa 30 000 euroa vuodessa. Palkan nettomäärä on vähennetty yhtiön verotettavasta tuloksesta. Lopputulemaksi muodostuu se, että verosäästö onkin vain n. 5 300 euroa. Verosäästön jäädessä matalaksi tulee miettiä, että tuleeko lisäkustannuksia niin paljon, että verosäästöä ei ole saatavissa. Myös yksityistalouden kulutus tulee miettiä realistisesti.

Verosäästö					
	100000	Kunnallisvero	Kirkollisvero	Valtion tulovero	Yhteensä
Ansiotulon määrä	50000	4550	850	10409,45	15809,45
	50000	4550	850	10409,45	15809,45
		Veroprosentti 30-34 %			Yhteensä
Päomatulon määrä		0			0
				Summa	31618,9
		20 % veroprosentti			
Osakeyhtiön verotus	55271,4	11054,28			11054,28
Palkka yhtiöstä yrittäjä 1	30000	2730	510	4396,2	7636,2
Palkka yhtiöstä yrittäjä 2	30000	2730	510	4396,2	7636,2
					26326,68
				Erotus	5292,22

Kuvio 2. Verohyöty (Luoma, 2024).

4.5 Sopimukset

Osakeyhtiön toimintaa säätelee osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys antaa myös tietyt raamit toiminnalle. Jotta osakeyhtiön toiminta on sujuvaa, tulee huomioida myös muita sopimuksia. Näistä tärkeäksi nousee osakassopimus silloin, kun yhtiössä on useampi kuin yksi osakas. Lisäksi kaiken yritystoiminnan kannalta tärkeitä sopimuksia ovat avioehto, edunvalvontavaltakirja ja testamentti. Osakassopimuksella voidaan myös velvoittaa tekemään kaikki edellä mainitut asiakirjat.

4.5.1 Osakassopimus

Osakassopimukset ovat yleistyneet 2000 luvulla merkittävästi (Alho, ym., 2009, s. 13).

Osakassopimus ei ole lainsäädännön vaatima pakollinen sopimus. Osakassopimus toimii yhtiön toiminnan selkärankana (Minilex, i.a.-d). Osakassopimus laaditaan osakkeenomistajien kesken. Osakassopimuksessa sovitaan oikeuksista ja velvollisuuksista, joita kullakin osakkaalla on toisiaan sekä yhtiötä kohtaan. Osakassopimuksessa otetaan kantaa hallintoon, voitonjakoon sekä osakkeista luopumiseen liittyviin ehtoihin (Alho, ym., 2009, s. 15).

Pitkäkestoisen liiketoiminnan harjoittamisen kannalta osakassopimuksen laadinta on välttämätöntä (Minilex, i.a.-d). Osakassopimus, osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys muodostavat yhtiön oikeudellisen perustan. Osakassopimuksella voidaan sopia asioista yhtiöjärjestystä joustavammin ja tehokkaammin osakkeenomistajien välisistä asioista. Osakassopimus sijoittaa vain niitä henkilöitä ja tahoja, jotka siinä on mainittu. Osakassopimus on aina yhtiön tarpeisiin räätälöity sopimus (Alho, ym., 2009, s. 15). Osakassopimus tehdään pääsääntöisesti kirjallisena, mutta muodolle ja sisällölle ei ole annettu lainsäädännöllisiä ehtoja. Silti kirjallinen sopimus on suositeltavaa (mts. 16).

Osakassopimus on yleensä voimassa toistaiseksi (Alho, ym., 2009, s. 17). Huolellisesti laadittu osakassopimus joustaa liiketoiminnan sekä osakaskunnan muuttuessa. Osakassopimuksessa kannattaa sopia menettelytavoista, joilla on mahdollista toteuttaa muutoksia, mikäli osakassopimukseen liittyvät olosuhteet muuttuvat merkittävästi. Jälkikäteen osakassopimuksen muuttaminen edellyttää kaikkien osakkaiden yksimielisyyttä. Etenkin jos osakkaita on paljon, voi osakassopimukseen liittyvien asioiden muuttaminen myöhemmin olla hankalaa.

Osakassopimus on luottamuksellinen sopimus (Alho ym., 2009, s. 19). Osakassopimuksista ja sen sisällöstä ovat tietoisia vain sopimuksen osapuolet, eli se ei ole julkinen asiakirja, toisin kuin yhtiöjärjestys. Osakassopimuksen salassapitovelvoite alkaa osakassopimuksen allekirjoitushetkestä, jos osakassopimuksessa on mainittu salassapitovelvoite.

Osakassopimuksen laadinta alkaa sillä, että osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia tarkastellaan nyt ja tulevaisuudessa (Alho ym., 2009, s. 20). Jokaisen osakkaan tulee ensin itse pohtia omia näkemyksiä siitä mitä osakassopimuksessa olisi hyvä tarkastella ja sopia

(mts. 21). On hyvä miettiä mitä sopimuksia, vastuita sekä riskejä liiketoimintaan ja osakkaisiin liittyy (Minilex, i.a.-d). Sopimuksen osapuolten velvoitteiden riittävyttä on tarkasteltava osakaskohtaisesti (Alho ym, 2009, s. 21).

Osakassopimuksessa sovitaan, mitkä ovat sanktiot sopimusrikkomustilanteissa. Osakassopimuksessa käytössä on sopimusperusteinen vahingonkorvausvastuu (Alho ym., 2009, s. 146). Mikäli osakassopimuksessa ei ole määritelty sopimussakon määrää noudatetaan yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Yleensä osakassopimuksessa sovitaan euromääräisestä sopimussakosta, koska aiheutuneen vahingon määrää on usein hankala näyttää toteen (mts. 147). Osakassopimuksessa voidaan myös määritellä lunastusmääräyksiä sopimusrikon yhteydessä, jolloin muilla osakkeen omistajilla on oikeus lunastaa sopimusta rikkoneen osakkaan osuudet (mts. 148).

Osakassopimuksella on monia tavoitteita (Minilex, i.a.-d). Osakassopimuksessa sovitaan yleensä hallinnosta ja päätöksenteosta, osakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista, osakkaiden työvelvoitteista ja työnjaosta, osakkeiden luovutus – ja lunastustoimista, salassapidosta, investoinneista, kilpailu- ja houkuttelukielloista, immateriaalioikeuksista sekä niiden luovutuksista, sopimusrikkomuksista sekä niiden seuraamuksista ja riidanratkaisusta.

4.5.2 Avioehto ja ositus

Aviopuolisoilla on avio-oikeus toistensa omaisuuteen ja se tulee ajankohtaiseksi silloin, kun avioliitto päättyy avioeroon tai toisen puolison kuolemaan (Minilex, i.a.-h). Avioerotilanteessa kyseeseen astuu ositus, jossa omaisuus lasketaan yhteen ja jaetaan laskennallisesti kahteen osaan. Varakkaampi puoliso maksaa toiselle puolisolalle tasinkoa. Tasinkoon oikeutettu voi halutessaan luopua oikeudestaan (Minilex, i.a.-g).

Mikäli maatalousyrittäjä on saatu lahjana tai perintönä ja lahjakirjassa tai testamentissa on määritelty, että omistajan aviopuolisolla ei ole oikeutta maatalousyrittäjänsä tai sen sijaan tulleeeseen omaisuuteen on tällainen määräys laillisesti pätevä (Minilex, i.a.-h). Lisäksi maatalousyrittäjän voi jättää osituksen ulkopuolelle tekemällä avioehdon. Avioehdossa voidaan määritellä, että koskeeko se esimerkiksi vain maatalousyrittäjästä vai koko omaisuutta.

Mikäli maatalousyrittäjä joutuu osituksen kohteeksi voi lopputulos olla kohtuuton (Minilex, i.a.-h). Ositukseen voi hakea sovittelua. Sovittelussa voidaan avio-oikeutta rajata esimerkiksi, sillä perusteella, että maatalousyrittäjä on saatu perintönä, lahjana tai testamentilla. Sovittelu kuitenkin edellyttää omaa aktiivisuutta eroavalta parilta.

Yritysomaisuus on niin ikään avio-oikeuden alaista omaisuutta (Minilex, i.a.-a). Avio-oikeus yrityksen omaisuuteen voidaan poistaa kokonaan tai osittain avioehdolla. Avioehdolla voidaan avio-oikeuden ulkopuolelle rajata pelkät yrityksen osakkeet, yrityksen omaisuus sekä yrityksen tuotto. Kun avio-oikeus on rajattu niin avioeron myötä toisella puolisoilla ei ole oikeutta osakkeisiin ja muuhun yrityksen omaisuuteen. Esimerkiksi yhtiömuotoisen maatalousyrittäjän kohdalla tulee huomioida, että yritystoiminnan osakkeet ja muu omaisuus on rajattu avioehdolla avio-oikeuden ulkopuolelle. Osakassopimuksessa voidaan vaatia avioehdon tekemistä.

4.5.3 Edunvalvontavaltakirja

Edunvalvontavaltakirjalla annat toiselle henkilölle oikeuden hoitaa asioitasi silloin, kun olet itse kykenemätön niitä hoitamaan (DVV, i.a.). Valtakirja kannattaa tehdä riittävän ajoissa, ennen varsinaista tarvetta. Valtakirjan avulla voidaan määritellä, että kuka saa hoitaa asioita ja mitä asioita hän saa hoitaa. Lisäksi voidaan määritellä se, että miten asioita tulee hoitaa.

Edunvalvontavaltakirjassa kannattaa huomioida mm., että kuka saa tarvittaessa myydä tai lahjoittaa omaisuutta (Lexly, 2024). Edunvalvontavaltakirjassa voidaan myös huomioida tuleva sukupolvenvaihdos. Lisäksi voidaan erikseen määritellä yritystoimintaan liittyvistä valtuutusasioista. Ammattilaisen apua valtakirjan laadinnassa on hyvä käyttää (DVV, i.a.). Valtakirja tulee säilyttää huolellisesti. Osakassopimuksessa voidaan määritellä edunvalvontavaltakirjan laadinnasta.

4.5.4 Testamentti

Testamentti voi olla luonteeltaan yleistestamentti tai erityistestamentti (Minilex, i.a.-c). Testamentin laadinnassa kannattaa käyttää ammattilaista apuna. Yleistestamentissa

määrätään omaisuuden jaosta yleisluonteisesti tai kokonaisuutena tietyille henkilöille. Tällöin testamentinsaajasta tulee kuolinpesän osakas. Kuolinpesä voi jatkaa maatalouden tai muun yritystoiminnan harjoittamista.

Erityistestamentissa testamentataan tietty esine, rahasumma tai omaisuus testamentin saajalle (Minilex, i.a.-c). Tässä voidaan eritellä tarkemmin omaisuuden jakautuminen perillisille. Mikäli yritystoimintaa ei ole testamentattu kenellekään, voi pesänjaossa tulla haasteita. Tällaiset haasteet saattavat johtaa jopa yrityksen myymiseen. Osakassopimuksessa on mahdollista olla kannanotto osakkaan menehtyessä osakkeiden myyntiin ja muuhun hallintaan liittyvissä asioissa.

5 MAATILAN YHTIÖITTÄMINEN YHDYSVALLOISSA

Edellisessä kappaleessa tarkasteltiin, että mitä yhtiöittäminen tarkoittaa suomessa. Nyt on hyvä katsoa myös toisaalle. Yhdysvalloissa maatalousyritysten koot ovat suuria ja siellä osakeyhtiömuodossa maataloutta on harjoitettu pitkään. Siksi tarkastelenkin tässä, että miten osakeyhtiöittäminen tehdään Yhdysvalloissa ja mitkä ovat yhtiöittämisen syyt taustalla.

Osakeyhtiön kautta harjoitettava maatalous voi olla hyvä valinta suurelle ja kannattavalle maatalousyritykselle (International Federation of Accountants (Ifac), 2019, 2022). Yhtiöittämistä kannattaa kuitenkin harkita vain, mikäli on tutkinut muutkin mahdollisuudet. On olemassa monia tapoja säästää veroissa ennen suurta päätöstä yhtiöittämisestä (Ifac, 2019). Kuitenkin maanviljelijöille, jotka maksavat paljon veroja voi osakeyhtiöittäminen olla järkevä valinta (Ifac, 2022).

Yhdysvalloissa osakeyhtiöllä voi olla kahta erilaista verokantaa, liittovaltion ja osavaltion tuloveroa (Watson, 2022; Wisevoter, 2023). Osakeyhtiön liittovaltion tuloverokanta Yhdysvalloissa on 21 prosenttia ja se alennettiin sille tasolle vuonna 2017. Lisäksi osavaltiot voivat periä veroja yritystuloista, mutta siihen ei osavaltioilla ole velvollisuutta.

Yhtiöittämisen etuna on, että voitot voidaan pitää liiketoiminnan sisällä ja täten laajentaminen on helpompaa (Ifac, 2022). Lainoja pystytään lyhentämään ja vahvistamaan kannattavuutta heikompiin aikoihin. Yhtiöittämisen edut ja haitat tulee aina selvittää, yhtiöittäminen ei ole kaikille hyvä ratkaisu (Ifac, 2019, 2022). Täytyy selvittää, että miten tulos kehittyisi tulevina vuosina ja onko tilan toiminnassa tai omistuksessa tulossa muutoksia (Ifac, 2022).

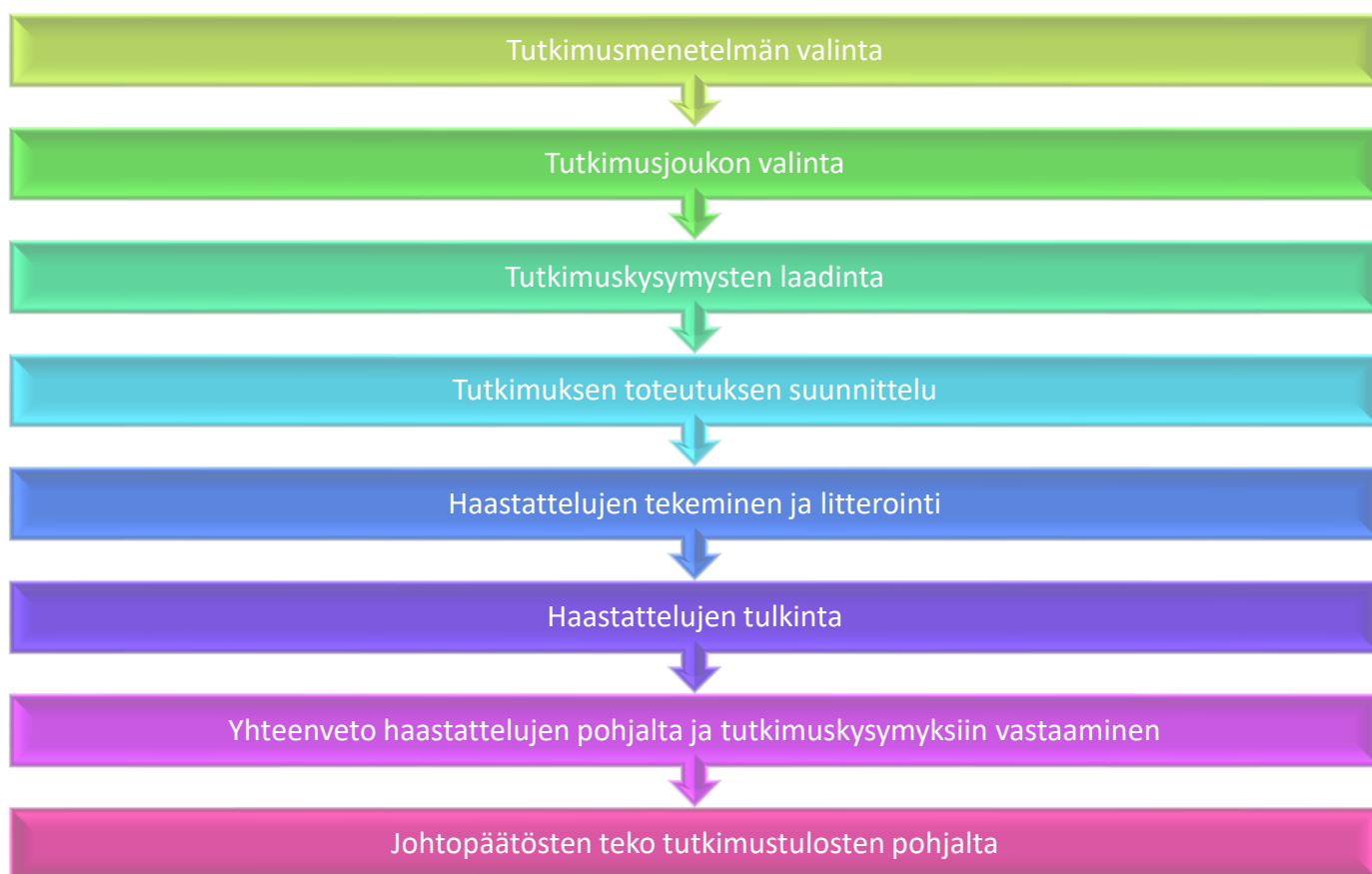
Kirjanpitäjän kanssa kannattaa keskustella verojen määrästä, onko muita lisäkustannuksia nyt tai tulevaisuudessa, jotka tulisi huomioida (Ifac, 2022). On hyvä miettiä myös tilan tulevaisuutta, onko tilalle jatkajaa, oletko huolehtinut eläkesäästösuunnitelmasta, millainen on yrityksen ja henkilökohtaisen elämän taloustilanne ja onko tulossa uusia investointeja, joiden rahoittamisessa tulee haasteita? Yhtiöittämisen ajankohta tulee myös käydä yhdessä kirjanpitäjän kanssa läpi. Yhtiöittämisen ajankohdassa tulee huomioida sen vaikutukset nykyisiin ja tuleviin veroseuraamuksiin (Ifac, 2019). Suositeltavaa on tarkastella viiden vuoden ajanjaksoa verosäästöjen osalta.

Osakeyhtiön toiminta ei ole sen vaikeampaa tai vaadi sen enempää paperityötä, kuin muutkaan liiketoimintamuodot (Ifac, 2022). On kuitenkin tärkeää opetella yhtiön toiminta kunnolla, jotta vältetään ongelmilta nyt ja tulevaisuudessa. Ennen kuin yrittäjä päätyy yhtiöittämään maatilansa, on tärkeää pyytää kirjanpito- ja oikeusneuvontaa maatalouden asiantuntijoilta, koska yhtiöittämisellä on pysyviä vaikutuksia yrittäjän ja yrityksen arkeen.

Yhteenvedona voidaan todeta, että syyt yhtiöittämisen taustalla eivät eroa oli kyseessä maatalousyritys suomessa tai Yhdysvalloissa. Pohjimmainen syy yhtiöittämiselle molemmissa maissa on verotus ja siitä haettava säästö. Yhtiöittäminen ei ole kaikille sopiva ratkaisu ja tilanne tulee tarkastella aina tapauskohtaisesti, kuten myös meillä suomessa. Tulevaisuuden suunnittelu on tärkeä osa prosessia. Suunnittelun avulla saadaan selville, että onko yhtiöittämisellä todellisuudessa saatavissa sitä hyötyä, mitä sillä lähdetään hakemaan.

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen prosessi maatalan yhtiöittäminen on ja miten yrittäjä pystyisi paremmin valmistautua yhtiöittämisen vaikutuksiin. Tutkimuksessa selvitettiin yhtiöittämisprosessin kestoa ja sen riittävyyttä sekä millaisia hyviä ja huonoja asioita yhtiöittäminen on tuonut yrittäjälle. Tutkimuksessa selvitettiin myös, onko yrittäjä tyytyväinen yhtiömuotoon ja saiko hän tarpeeksi tukea yhtiöittämisprosessin aikana ja sen jälkeen. Tutkimuksessa nostettiin esille myös osakassopimuksen yleisyys yhtiömuotoisilla maatalousyrityksillä. Tutkimus laadittiin kuviossa 3 esiteltävän tutkimusprosessin mukaisesti.

Kuvio 3. Tutkimuksen eteneminen (Luoma, 2024).

6.1 Kvalitatiivinen haastattelututkimus

Tutkimusmenetelmänä oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on se, että asetetaan kysymyksiä ja tulkitaan asioita etukäteen valitun näkökulman sekä sen ymmärtämisen mukaisesti (Hirsjärvi ym., 2009, s. 160). Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on todellisen elämän kuvaaminen (mts. 161). Ajatuksen tasolla todellisuus on moninainen. Tutkimuskohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tutkimus ei ole täysin objektiivinen sillä tietäjä ja se mitä tiedetään kietyvät tiiviisti yhteen. Kvalitatiivisen tutkimuksen pyrkimyksenä on löytää ja paljastaa tosiasioita eikä niinkään todentaa olemassa olevia väittämiä.

Kvalitatiivinen tutkimus on toteutunut suomalaisessa yhteiskunnassa monin eri tavoin (Hirsjärvi ym., 2009, s. 161). Nykypäivänä termi kvalitatiivinen tutkimus sisältää lukuisia merkityksiä (mts. 162). Sosiologiassa, psykologiassa, kasvatustieteessä sekä antropologiasta löytyvät omat kvalitatiivisen tutkimuksen traditiot. Kvalitatiivinen tutkimus ei ole yhdenlainen hanke, vaan joukko moninaisia tutkimuksia.

Kvalitatiivisella tutkimuksella on tyypillisiä piirteitä (Hirsjärvi, 2009, s. 164). Tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista ja siinä suositaan ihmistä tiedonkeruun välineenä. Tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysia, jonka tavoitteena on paljastaa odottamattomia näkökulmia. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja ja tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti kyseiseen tutkimukseen. Lisäksi tutkimussuunnitelma muodostuu tutkimuksen edetessä ja kaikkia tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti.

Kvalitatiivinen tutkimus tehtiin tapaustutkimuksena, joka on yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia (Hirsjärvi ym., 2009, s. 134). Tapaustutkimuksessa valitaan joukko tapauksia, joista kerätään aineistoa erilaisin metodein, tässä tutkimuksessa käytettiin haastattelua (mts. 135). Haastattelun tyyppinä oli teemahaastattelu (mts. 208). Haastattelussa oli laadittu kysymyspohja, mutta se muotoutui vielä haastattelun edetessä. Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa tutkimuskysymyksiin avulla tietoa (mts. 138).

6.2 Tutkimuksen kohdejoukko

Tutkimukseen osallistui yhtiöittämisen asiantuntijoita sekä yrittäjiä, joilla on yhtiömuotoinen maatalousyritys. Asiantuntijahaastattelussa hyödynnettiin yhtiöittämisen asiantuntijoita valtakunnallisesti. Tutkimuksessa haastateltiin kuutta yhtiöittämisen asiantuntijaa ennalta laadittujen tutkimuskysymyksien avulla, jotka löytyvät liitteestä 1.

Toisena tutkimuksen kohdejoukkona oli yhtiömuotoisten maatalousyritysten yrittäjät. Yrittäjiä valittiin sen mukaan, että joukossa oli tuoreempia yhtiömuotoisessa maatalousyrityksessä toimivia yrittäjiä sekä sellaisia, joilla oli useiden vuosien kokemus yhtiömuotoisen maatalousyrityksen pyörittämisestä. Haastattelujoukkoon ei kuitenkaan valittu sellaisia yrittäjiä, joilla yhtiöittäminen on tehty viimeisen muutaman vuoden aikana, koska siinä vaiheessa tarkempaa analysointia osakeyhtiössä toimimisesta ei ole vielä syntynyt. Tutkimuksessa haastateltiin niin ikään kuutta yhtiömuotoisen maatalousyritysten yrittäjää ennalta laadittujen tutkimuskysymyksien avulla, jotka löytyvät liitteestä 2.

6.3 Käytännön järjestelyt ja aineiston käsittely

Sekä yhtiömuotoisten maatalousyritysten yrittäjiä että yhtiöittämisen asiantuntijoita lähesyttiin puhelimitse tai sähköpostitse ja selvitettiin halukkuutta osallistua haastattelututkimukseen. Haastateltavalle lähetettiin etukäteen haastattelukysymykset sähköpostiin, jotta haastateltava ehti perehtyä niihin ennen haastattelua. Haastattelut pyrittiin järjestämään Microsoft Teamsin kautta kaikkien haastateltavien kanssa. Haastattelut etenivät pääsääntöisesti haastattelurunkojen mukaan, mutta jonkin verran keskustelu saattoi poiketa rungosta.

Mikäli Microsoft Teamsin käyttö ei onnistunut, pidettiin haastattelu kasvotusten tai puhelimitse. Kaikki haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Aineiston litterointi tarkoittaa sitä, että aineisto kirjoitetaan puhtaaksi sana sanalta (Hirsjärvi ym., 2009, s. 222). Litteroidun aineiston perusteella tehtiin johtopäätöksiä tutkimuskysymyksiin pohjaten.

Haastattelut toteutettiin maaliskuun ja huhtikuun välisenä aikana. Tutkimushaastatteluun osallistui kuusi asiantuntijaa ja kuusi yhtiömuotoisen maatalousyrityksen yrittäjää. Yrittäjien

haastatteluista puolet suoritettiin kasvotusten ja puolet etänä, joko Microsoft Teamsilla tai puhelimitse.

Yrittäjien haastattelut kestivät keskimäärin puoli tuntia. Haastatteluun pyydettiin varaan aikaan tunti, jotta haastattelu voitiin käydä rauhassa. Haastatteluissa ei ollut häiriökijöitä. Virhetulkintojen välttämiseksi varmennettiin vastaus vielä toteamalla se uudelleen ääneen, ikään kuin yhteenvetona, jolloin se oli mahdollista korjata, jos asia oli tulkittu väärin.

Asiantuntijoiden haastattelut toteutettiin Microsoft Teamsilla tai puhelimitse. Asiantuntijoita-kin pyydettiin varaamaan tunti haastatteluun ja haastatteluissa meni keskimäärin noin 45–50 minuuttia, joten sen päälle pystyi vielä jutella muuta työhön liittyvää asiaa, kun työskentelimme kaikki saman aiheen äärellä. Haastattelut sujuivat jouhevasti keskustellen, koska haastateltavat tiesivät, että haastattelijalla on itselläkin käytännön kokemusta maatalousyritysten yhtiöittämisestä. Siksi ei tarvinnut lähteä asioita purkamaan liian kaukaa, jotta haastatteliija saa riittävän ymmärryksen asiasta.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa pyritään välttämään virheitä, mutta tutkimustulosten pätevyys ja luotettavuus vaihtelevat (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 231). Siksi tehdyssä tutkimuksessa pyrittiin arvioimaan sen luotettavuutta. Siihen voidaan käyttää erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja.

Tutkimuksen reliabelius kuvaa mittaustuloksen toistettavuutta (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 231). Tämä tarkoittaa tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Se voidaan todeta monin eri tavoin. Tutkimuksen reliabelius voidaan todeta esimerkiksi siitä, että kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen. Tämän tutkimuksen kohdalla ei ole olemassa vertailukuvaa, joten tutkimuksen reliabeliutta ei voida vahvistaa.

Toinen tutkimuksen arviointiin rinnastettava käsite on validius eli pätevyys (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 231). Validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata, mitä oli tarkoituskin mitata. Mittarit ja menetelmät eivät välttämättä aina vastaa sitä, mitä tutkija yrittää tutkia. Esimerkiksi kyselylomakkeiden kysymykset voidaan tulkita monin eri tavoin, ja jos tutkija kuitenkin käsittelee saatuja tuloksia oman ajattelumallin mukaisesti eivät ne ole valideja (mts. 232). Tämän haastattelututkimuksen osalta tulosten validius on luotettava, koska

haastattelut tehtiin live-tilanteessa ja haastateltavan oli mahdollista kysyä tarkentavia kysymyksiä.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta pyritään kohentamaan tutkimuksen toteuttamisen tarkalla selonteolla (Hirsjärvi ym., 2009, s. 232). Tarkkuus koskee tutkimuksen jokaista vaihetta. Kun haastattelusta kerrotaan olosuhteet ja paikat, joissa aineisto kerättiin sekä haastatteluun käytetty aika, häiriötekijät, mahdolliset virhetulkinnat ja tutkijan itsearviointitilanteesta ne lisäävät tutkimuksen luotettavuutta. Tässä tutkimuksessa luotettavuutta on pyritty lisäämään kertomalla edellä mainitut seikat.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Haastattelututkimukset toteutettiin suunnitellun mukaisesti maaliskuu- ja huhtikuun 2024 aikana. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Litterointien pohjalta koostettiin yhteenvedot asiantuntijoiden ja yrittäjien haastatteluista teemoittain.

7.1 Asiantuntijoiden haastattelu

Haastatteluun osallistui kuusi asiantuntijaa. Asiantuntijoilla oli pääsääntöisesti pitkä kokemus yhtiöittämisasiantuntijana toimimisesta. Tämän pohjalta voidaankin todeta, että vastaajilla oli näkemystä asioista laajalti. Lisäksi asiantuntijoiden toimenkuvaan kuului muita taloudenhallintaan liittyviä töitä, joten se osaltaan näkyy myös näkökulmissa vastausten suhteen. Esimerkiksi osaaminen talouden suunnittelussa tai kirjanpidossa vaikuttaa myös siihen mitkä asiat nousevat korkeampaan merkitykseen asiakkaiden kanssa läpikäydyissä asioissa.

7.1.1 Prosessin eteneminen ja prosessin kesto asiantuntijan silmin

Prosessi oli kaikilla melko samanlainen ja pitkäkestoinen. Prosessin jakaisin haastattelujen perusteella neljään eri osioon, jotka on kuvattu kuviossa 3. Prosessi pitää sisällään keskustelua, josta prosessi alkaa ja kulkee matkalla koko prosessin ajan. Seuraavaksi tehdään yhtiöittämisen esiselvitystä ja esiselvityksen jälkeen suunnataan katseet ennakkoratkaisujen hakemiseen ja loppujen lopuksi yhtiö perustetaan.

Varsinainen prosessi alkaa tietenkin tilauksesta, joka tulee yrittäjältä. Siitä alkaa keskusteluyhteys yrittäjän kanssa. Pohditaan, onko yhtiöittäminen mahdollista ja järkevää ja mietitään, mitä konkreettisia hyötyjä yhtiöittäminen tuottaisi. Tämä vaatii taustalla tarkan tiedon nykytilanteesta. Keskustelun pohjalta yleensä on katsottu kevyt versio siitä, toisiko yhtiömuoto hyötyä kyseiselle maatalousyritykselle. Keveimmillään tämä on laadittu ruutupaperille, alussa asiaa niin sanotusti haarukoidaan isolla pensselillä.

Kun prosessia lähdetään viemään eteenpäin, seuraava ja konkreettinen vaihe on esiselvitys. Esiselvitystä lähdetään yleensä tekemään melko matalalla kynnyksellä ja se onkin

työläin työvaihe asiantuntijalle. Esiselvitystä varten yrittäjää pyydetään toimittamaan materiaalia, tarvittavat materiaalit on koostettu luetteloon 1. Tässä vaiheessa myös yleensä pyydetään yrittäjältä valtuuksia ja valtakirjoja, jotta asiantuntija saa mahdollisimman paljon tietoa haettua itsenäisesti ja tehtyä valmistelutyötä. Yrittäjää informoidaan asioiden etenemisestä koko prosessin ajan. Prosessissa on yksi asiantuntija, joka prosessia vetää, mikäli työtä tehdään tiiminä. Paljon tässä suosittiin tiimityöskentelyä, mutta osittain kyse on tietenkin myös resursseista, että onko se aina mahdollista.

Esiselvitykseen toimitettava aineisto

- Maatalouden ja metsätalouden verolomakkeet
- Kauppakirjat, saantokirjat, lahjakirjat, ositukset, uusjaot, perunkirjat, jakokirjat
- Kiinteistöverotustiedot
- Esitäytetty veroilmoitus, verotuspäätökset
- Velkaluettelo

Luettelo 1. Esiselvityksen aineisto (Luoma, 2024).

Millainen taloudellinen asema perustettavalle yhtiölle muodostuisi, lasketaan esiselvityksessä. Tarkastellaan, mille alkava apporti perustettavassa yhtiössä näyttäisi. Esiselvityksen aikana ja prosessissa pidetään palavereja asiakkaan kanssa tarvittava määrä. Tarkastellaan eri näkökulmista, mitä muutoksia yhtiöittäminen toisi toimintaan. Tässä yhteydessä pohditaan, mitä yhtiöön siirretään ja mitä ei, kun esimerkiksi puhtaat metsäkiinteistöt on mahdollista jättää yhtiön ulkopuolelle.

Kun todetaan, että yhtiöittäminen voisi kyseiselle maatalousyritykselle tuottaa konkreettista hyötyä, haetaan ennakkoratkaisua verohallinnosta. Yksikään vastaajista ei tee yhtiöittämistä ilman ennakkoratkaisuhakemusta. Tätä perustellaan sillä, että ei olla valmiita ottamaan riskiä pahimmillaan mittavista veroseuraamuksista, joita voi aiheutua siitä, jos yhtiöittämistä ei ole tehty TVL 24 §:n mukaisena toimintamuodon muutoksena, joka takaa

vapauden luovutusvoitto- ja varainsiirtoverosta. Ennakkoratkaisun saamisessa voi kestää aina kuukaudesta kuuteen kuukauteen, joten sen todellista kestoa ei voida etukäteen arvioida.

Ennakkoratkaisua varten laaditaan luonnokset apporttikirjasta, perustamissopimuksesta ja yhtiöjärjestyksestä. Lisäksi haetaan ennakkoratkaisua ELY-keskukselta korkotukilainojen siirrosta. Riippuen maakunnasta saattaa pankki vaatia myös, että siltä haetaan hyväksyntä. Tämä on tietysti aina hyvä tapa, vaikkei pankin puolelta suoranaista vaatimusta olikaan, etenkin niissä tapauksissa, joissa oma pääoma menee negatiiviseksi yhtiöittämis-hetkellä.

Kun ennakkoratkaisupäätökset on saatu, voidaan varsinainen yhtiön perustaminen tehdä. Yhtiön perustamisessa asiakirjat päivitetään ja tehdään perustamisilmoitus patentti- ja rekisterihallitukselle ja verohallintoon. Kun yhtiö saa kaupparekisterimerkinnän, yhtiöittämisprosessi on valmis ja silloin toiminta on muuttunut osakeyhtiössä pyöritettäväksi. Tämän jälkeenkin vastataan yrittäjien kysymyksiin, mutta varsinainen prosessi päättyy tähän. Prosessi on kuvattu kuviossa 4.

Kuvio 4. Yhtiöittämisprosessi (Luoma, 2024).

Prosessin keston varattava aika riippuu paljon yrittäjistä. Se millaiset lähtötiedot yrittäjällä on ennestään yhtiömuotoisesta maatalousyrityksestä, merkitsee paljon prosessissa. Yhtiöittämisen esiselvitysvaiheessa pyritään varmistumaan siitä, että yrittäjällä olisi riittävät tiedot, mihin hän on ryhtymässä, koska kyse on kuitenkin lopullisesta muutoksesta, jos yhtiö perustetaan. Prosessi onkin tietynlainen oppimisprosessi ja siinä pyritään siirtämään valtava määrä tietoa yrittäjälle yhtiön lainsäädännöllisistä asioista ja käytännön muutoksista.

Se riippuu tietysti yrittäjistä, että minkälaiset lähtötiedot hänellä tai heillä on siihen tilanteeseen. Mutta lähtökohtaisesti alussa selvitetään sitä lähtötietotaso, että mistä lähdetään liikenteeseen. (A2)

Ajallisesti yhtiö on mahdollista perustaa reilussa puolessa vuodessa, jos asiaa viedään aktiivisesti eteenpäin. Ennakkoratkaisuhakemukseen on mennyt aikaa parista kuukaudesta puoleen vuoteen ja varsinainen perustamismerkintä on saatu alle kahdessa kuukaudessa. Asiantuntijat kuitenkin suosittelevat vähintään vuotta käytettäväksi tähän prosessiin. Prosessin aikana yrittäjiltä tulee paljon kysymyksiä, joita yhdessä ratkotaan. Esille nousi myös se, että yhtiöittämisen kanssa ei kannata pitää kiirettä vaan ennemminkin ennakoida yhtiöittämistä hyvissä ajoin. Rauhallisuus asioiden hoitamisessa on tärkeä osa prosessia.

Tähän sanoisin, että normaalissa tilanteessa vuosi menee siihen, että sä ymmärrät yhtiön toimintaa. (A3)

Se on hyvä, että se kestää tämän vuoden ainaskin, koska silloin pystyy niinku se ajattelutapa vaihtua siinä prosessin aikana. (A6)

7.1.2 Tärkeimmät asiat yhtiöstä

Kun asiantuntijoilta kysyttiin, että mitkä heidän mielestään on tärkeimpiä asioita, joita pyritään opettamaan maatalousyrittäjälle yhtiömuotoon siirryttäessä, oli lista aika moninainen. Esille nousi se, että prosessin aikana yrittäjille pyritään kertomaan, pääpiirteittäin miten avaava tase muodostuu ja mikä apporto on. Kuitenkin painotettiin, että kaikilla asioilla ei kannata yrittäjää kuormittaa, esimerkiksi sellaisilla mistä jokin siirtoarvo tulee.

Yrittäjien kanssa käydään läpi sitä, miten varoja nostetaan yhtiöstä. Varojenjaossa käydään läpi palkanmaksu, sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tehtävä nosto ja

osingonjako. Osingonjako ei kuitenkaan ole vaihtoehto ihan alkuaikoina, joten siihen syventyminen jätetään ensimmäisen tilikauden päättymishetkeen. Varojenjaossa painotettiin sitä, että rahannostoon on oltava aina jokin syy. Myös laittomat varojen jakotavat pyritään käymään läpi. Tärkeänä nostona asiantuntijoilta nousi omat rahat ja yhtiön rahat ajattelu-malliin siirtyminen.

No varmaan ehkä tärkeimpänä semmoisena asiana, että ne yhtiön varat on yhtiön varoja ja omat varat omia. (A5)

Verotus ja veroprosenttiin liittyvät asiat nousevat esille esiselvitystä tehdessä, kun vaihtoehtoja vertaillaan. Verotuksen vaikutusta yhtiöittämisratkaisuun tarkastellaan eri näkökulmista. Osakeyhtiön hallinto on tarkempaa ja hallinnosta pyritäänkin kertomaan yrittäjälle kaikki tarpeellinen. Hallituksen ja yhtiökokouksen toiminnasta kerrotaan yrittäjälle.

Kirjanpidosta yrittäjälle kertoo joko yhtiöittäjä tai kirjanpitäjä, tämä riippuu siitä, onko yhtiöittäjällä riittävästi ammattitaitoa kertoa osakeyhtiön kirjanpidosta. Kirjanpidon erityispiirteet opetetaan yrittäjälle. Tässä yhteydessä myös yrittäjälle selkiytyy se, että harvoin oma osaaminen enää riittää kirjanpidon tekemiseen ja ajankohtaiseksi tulee kirjanpidon ulkoistaminen.

Yleensä käydään läpi myös, että MYEL-vakuutus säilyy mukana toimintamuodon muutoksesta huolimatta. Tulevaisuuden sukupolvenvaihdos tai muu omistajuuden siirto käydään läpi jo tässä vaiheessa, jotta tietää, millainen prosessi se on sitten tulevaisuudessa. Osakeyhtiön lopullisuus toimintamuodon muotona on myös yksi tärkeä asia, joka käydään läpi.

Tärkeää on myös miettiä yksityistalouden rahantarve realistisesti. Verohyöty saattaa mennä isoon palkkaan, kun palkkakin kuitenkin verotetaan ansiotulona. Kantaako yhtiö myös yksityistalouden rahantarpeen vai pitääkö elintasoa laskea yhtiömuodossa? Siinä on yksi tärkeä kysymys, jota täytyy käsitellä prosessin aikana.

7.1.3 Yrittäjän tukeminen matkan varrella

Asiantuntijat kertovat, että pyrkivät valmistelemaan yrittäjää siirtymisessä yhtiömuotoiseen maatalousyrittäjään kertomalla kaiken tarpeellisen tiedon, mitä yrittäjä tarvitsee. Tärkeää

on olla läsnä ja vastata kaikkiin kysymyksiin, joita matkan varrella nousee. Asiantuntijan roolina on nostaa hyvät ja huonot puolet yhtiöstä esille, mutta se minkä kukin kokee hyväksi tai huonoksi asiaksi on yrittäjäkohtaista. Asiantuntijat kuitenkin pyrkivät antamaan puolueettoman näkemyksen yrittäjälle.

Aktiivinen yhteydenotto ja tiivis yhteydenpito ovat tärkeä osa prosessia ja yrittäjän tukemista. Asiantuntijalta saa paljon apua prosessin aikana ja tarvittaessa sen jälkeenkin. Asiantuntija hoitaa yhtiöittämisen TVL 24 §:n mukaisena toimintamuodon muutoksena, jolloin saadaan verovapaudet.

7.1.4 Osakeyhtiön järkevyys eri tilanteissa

Asiantuntijan näkökulmasta voidaan suositella tai olla suosittelematta yhtiöittämistä. Lopullisen päätöksen tietenkin tekee yrittäjä, mutta asiantuntijan tehtävä on antaa kaikki tarpeellinen tieto asian päättämiseen. Taulukkoon 2 on listattu niitä asioita, jolloin kannattaa yhtiöittää ja vastaavasti, milloin ei kannata.

Taulukko 2. Yhtiöittämisen järkevyys (Luoma, 2024).

Suosittelaa yhtiöittämistä	Ei suositella yhtiöittämistä
Saavutetaan haluttu etu.	Ei saavuteta haluttua etua.
Tuetaan pitkän aikavälin strategista suunnittelua.	Ei tueta strategista suunnittelua.
Saadaan verohyötyä, joka kattaa kasvavat kustannukset.	Saatu verohyöty on niin pieni, että se ei kata lisääntyviä kustannuksia.
Parannetaan maksuvalmiutta.	Ei paranneta maksuvalmiutta.
Velkaa kohtuullinen määrä.	Ylivelkaantuneisuus.

SPV tulossa vuosien päästä.	SPV tulossa lähivuosina. Ei estä yhtiöittämistä, mutta vaatii syvällisempää pohdintaa.
Hyvä ja kasvava tulos.	Heikko tulos.
Toiminnan kasvu eli investoidaan aktiivisesti.	Jäähdytellään toimintaa.
Vakavarainen yritys, joka kestää suhdannevaihtelut.	Heikko vakavaraisuus, jolloin toiminta kestää suhdannevaihtelut huonosti.
Hyvä taloudellinen ja tuotannollinen osaaminen.	Heikko taloudellinen ja tuotannollinen osaaminen.
Hyvät yrittäjäominaisuudet.	Heikot yrittäjäominaisuudet.
Yhteisnavetat ja muut yhteistyöyritykset aina osakeyhtiöksi. Tärkeää riskienhallinnan kannalta.	
Veroaste on korkea, tasausvaraukset tehty täysimääräisinä ja jäljellä olevat poistopohjat ovat vähäisiä.	Kaikkia verosuunnittelun keinoja ei ole käytetty.
Toiminnan jatkuvuus on tärkeää.	Toiminnan jatkuvuus ei ole varmaa.

Vaikka yhtiöittäminen ei olisi tarkasteluhetkellä järkevä vaihtoehto, niin asiaa kannattaa tarkastella vuosittain. Muutokset toiminnassa, lainojen vähentyminen ja muu vastaava saattaa nopeasti muuttaa tilanteen siihen, että yhtiöittäminen onkin järkevää parin vuoden kuluttua. Siksi näissä muutoksissa pitää olla herkillä ja valmis reagoimaan.

7.1.5 Muita huomioita

Koettiin, että yrittäjät vähän pelkäävät osakeyhtiötä tai sitten niitä pidetään sellaisena, joka ratkaisee kaikki ongelmat. Osakeyhtiö ei lähtökohtaisesti heikennä kannattavan maatalousyrityksen tulosta tai pelasta talousongelmissa olevaa yritystä. Maksuvalmiutta osakeyhtiö voi tietyissä tilanteissa parantaa.

Osittain sitä ehkä vähän pelätään sitä osakeyhtiötä ja osittain yhtiötä pidetään semmoisena, joka ratkaisee kaikki ongelmat. Sehän ei tee kumpaakaan, että se on vaan niinku yhtiömuoto muiden joukossa, jonka näen yleistyvän tulevaisuudessa. (A1)

Osakeyhtiö on yleistyvä yritysmuoto ja vaikei maatalousyrityksellä olisi jatkajaa voi yhtiöittäminen olla vaihtoehto – etenkin, jos eläköitymiseen on reilusti aikaa. Osakeyhtiö ei kuitenkaan ole ainoa oikea yritysmuoto ja melko isoakin toimintaa pystyy jatkamaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana tai yhtymänä.

Omalle maatalousyritykselle sopiva vaihtoehto tulee kuitenkin aina selvittää matalalla kynnyksellä. Joskus esimerkiksi yhtiöittäminen ei ole ajankohtainen tänä vuonna, mutta saattaa olla seuraavana vuonna. Kannattaa siis aina pitää osakeyhtiö vaihtoehtona mielessä.

7.1.6 Yrittäjiä puhuttaneet asiat yhtiöittämisen jälkeen

Keskusteltaessa, että mitkä asiat yrittäjiä on puhuttanut yhtiöittämisen jälkeen, nousee esille joitain seikkoja. Monet asiat liittyvät päättyvät toiminnan tilinpäätökseen sekä alkavan uuden toiminnan ensimmäisen tilikauden tilinpäätökseen. Verosuunnittelun tärkeyttä lopettavassa toiminnassa ei voi liikaa korostaa.

Jatkossa puhuttaneet asiat ovat muita tarjottavia palveluita. Esimerkiksi talouden suunnittelu nousee erilaiseen arvoon. Asioita halutaan ennakoida enemmän ja siinä yhdeksi työkaluksi nousee budjetointi. Kirjanpidolliset asiat herättävät keskustelua, koska kirjanpito muuttaa muotoaan niin paljon. Jatkossa tulee myös tulevan sukupolvenvaihdoksen suunnittelua osakeyhtiölle.

7.1.7 Haasteet ja onnistuneet asiat asiantuntijan silmin

Suuria haasteita ei kukaan vastaajista ollut havainnut yhtiöittämisen jälkeen. Tuotannollinen toiminta säilyy samanlaisena ja tavallinen arki on lähtenyt pääosin hyvin rullaamaan myös yhtiöittämisen jälkeen. Tärkeintä on se, että toiminta pyörii yhtä hyvin yhtiöittämisen jälkeen, kuin ennen yhtiöittämistä

Haastatteluissa esille nousi se, että yrittäjillä on siinä paljon opettelua, että oppivat ymmärtämään tuloslaskelmaa ja tasetta. Myös suoriteperusteisen ja maksuperusteisen kirjanpidon ymmärtämisessä on ollut haasteita. Näiden asioiden sisäistäminen vie aikaa, mutta tärkeää onkin aktiivinen vuorovaikutus kirjanpitäjän kanssa. Monet siirtyvät yhtiöittämisen jälkeen sähköiseen taloushallintoon. Sähköinen taloushallinto on reaaliaikaisempaa, kuin manuaalinen kirjanpito ja tämä auttaa talouden hallinnassa. Monella yrittäjällä saattaa yhtiöittämisen jälkeen ensimmäistä kertaa alkaa yhteistyö kirjanpitäjän kanssa, koska kirjanpito on aiemmin tehty itse. Yhteistyö voi olla erittäin hedelmällistä, kunhan yhteistyö pidetään aktiivisena.

Asiantuntijat näkevät, että yrittäjät ovat kehittyneet johtamisessa sekä liiketoimintaosaamisessa. Tähän varmasti vaikuttaa monilla se, että kirjanpito muuttuu sähköiseen ja on tällöin reaaliaikaista. Asioihin on helpompi vaikuttaa, kun kirjanpito on ajan tasalla ja talouden hallinta aktiivisempaa. Sähköiseen taloushallintoon siirryessä tulee uudet laskutusosoitteet toimittaa kaikille yhteistyökumppaneille. Tämä on koettu työlääksi, mutta on kuitenkin melko nopeasti saatu hoidettua.

Kun yksityistalous on täysin erillään yritystoiminnasta osakeyhtiössä, konkretisoituu yrittäjille yleensä rahan kulutus eri tavalla. Tämä on myös yksi asia, joka osaltaan edesauttaa talouden hallintaa, kun yritystoiminta ja yksityistalous ovat erillään. Asiantuntijat nostavat esille myös sen, että kustannusten nousu on saattanut tulla joillekin yrittäjille yllätyksenä, vaikka asiasta onkin puhuttu. Kustannusten nousu ei kuitenkaan ole kenellekään ollut niin iso, etteikö yhtiön tuomat edut olisi sitä korvanneet. Hyväksi asiaksi esille nousi se, että jatkossa puhutaan niin sanotusti ”pankin kieltä” tulosteiden osalta, koska kirjanpito on suoriteperusteista ja siitä muodostuu tase. Tämä auttaa tulevien rahoitusten saamisessa, kun pankki saa tarkempaa dataa yrityksen toiminnasta.

7.2 Yhtiömuotoisten maatalousyrittäjien haastattelu

Haastatteluun osallistui kuusi yhtiömuotoisten maatalousyriksien yrittäjää. Yrittäjillä oli usean vuoden mittainen kokemus osakeyhtiössä toimimisesta. Opinnäytetyön tutkimuksen pääasiallisena tavoitteena oli selvittää, että miten yrittäjän siirtymistä osakeyhtiömuotoiseen maatalousyrikseseen voisi helpottaa. Tätä asiaa selvitettiin muun muassa sillä, että miten yhtiöittämisprosessi koettiin, ja mitkä ovat olleet suurimmat edut tai haasteet yhtiön toiminnassa. Yhtiöittämisprosessin kestoa ja keston riittävyttä pyrittiin myös selvittämään.

7.2.1 Yrittäjien tausta

Yrittäjiltä kysyttiin, että kauanko he olivat olleet maatalousyrittäjinä. Vastaukset vaihtelivat aina kolmestakymmenestä kahdesta vuodesta kahteentoista vuoteen. Keskustellessa siitä, että kauanko toimintaa on harjoitettu osakeyhtiömuodossa, vastaukset niin ikään vaihtelivat neljästä vuodesta kolmeentoista vuoteen. Tämän pohjalta voikin todeta, että tutkimukseen osallistui melko kattava otanta osakeyhtiömuotoisia maatalousyriksisiä yhtiön iän perusteella.

Syitä yhtiöittämisen taustalla oli monia, mutta loppujen lopuksi kaikki perustuivat yhteen asiaan, verohyötyyn. Monella nousi esille se, että oli investoitu peltoihin ja siksi nettovarallisuus oli negatiivinen ja toisilla taas oli aikomuksissa investoida peltoihin lähitulevaisuudessa merkittävästi. Taustalla oli myös suuria investointeja, jotka olivat kasvattaneet yritysten tulosta merkittävästi. Esiselvityksen myötä saatava tieto, esimerkiksi merkittävän kokoisesta sijoitetun vapaa oman pääoman- rahastosta kannusti yhtiöittämään. Toiminta saattoi olla myös liian suuressa mittakaavassa, harjoitettavaksi yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

7.2.2 Yhtiöittämisprosessi

Yrittäjien kanssa keskusteltiin siitä, että kauanko yhtiöittämisprosessissa meni, oliko se riittävä aika ja miten pitkään suosittelie prosessiin käytettävän. Nopeimmillaan yhtiö oli perustettu alle neljässä kuukaudessa ja pisimmillään siinä oli mennyt viitisen vuotta. Vaikka eräällä yrittäjällä olikin yhtiön perustaminen ollut nopea prosessi, kertoi hän, että taustalla

oli ollut omaa tietämystä osakeyhtiön toiminnasta. Kaikki yrittäjät olivat sitä mieltä, että prosessiin kannattaa varata vähintään vuosi aikaa.

Kyllä mä nyt suosittelen, että vuosi tai pari (käyttää aikaa prosessiin), että kerkeää vähän niinku sulatella niitä asioita ja sitten vähän miettiä niitä eri vaihtoehtoja mitä mistäkin saattaa seurata. (Y5)

Esille nousi myös varainsiirtoverovapaus ja sen vaikutus yhtiöittämisprosessin keston. Oli saatettu jäädä odottelemaan varainsiirtoverovapautta ennen varsinaista yhtiöittämistä ja se oli hiukan pidentänyt koko prosessia. Varainsiirtoverovapaus toimintamuodonmuutokseen astui voimaan 1.1.2018, jolla oli merkittävä vaikutus yhtiöittämisten määriin. Lisäksi prosessia saattoi pitkittää se, että tehtiin ennen yhtiöittämistä esimerkiksi kiinteistöjen yhdistelyä, jotta siirto yhtiöön on edullisempi. Prosessin aikana pohditaan monesti, että siirtääkö metsäkiinteistöt yhtiöön vai ei, ja näihinkin pohdintoihin on hyvä käyttää riittävästi aikaa.

Yhtiöittämisen ajankohtaa oli mietitty tarkoin. Pidentetty tilikausi mahdollisti paremman tuloksen ensimmäiseltä tilikaudelta. Erään yrittäjän kanssa puhuimme siitä, että erityisesti tietyillä toimialoilla, kuten nautatilalla tai suurella kasvinviljelytilalla voi olla erittäin hyvä, että saa kahdet tuet ensimmäiselle tilikaudelle. Silloin on paremmat edellytykset jatkaa toimintaa seuraavina tilikausina, kun tunnusluvut näyttävät paremmalle.

Pääsääntöisesti koettiin, että yhtiöittämisen tehneeltä asiantuntijalta saatiin riittävät tiedot ja taidot toiminnan käynnistämiseen, mutta laajempi oppiminen oli kiinni myös omasta aktiivisuudesta ja sen nähtiinkin olevan myös yrittäjän vastuulla. Myös tilitoimisto oli ollut isona apuna monelle. Yhtiöin kokonaisvaltaisen ymmärryksen koettiin vievän aikaa, mutta apua saatiin aina pyydettyä.

Joitain yksittäisiä asioita nousi esille, mitkä olivat yhtiöittämishetkellä jäänyt huomioimatta. Eräällä yrittäjällä oli yhteismetsäosuuksia ja niitä ei ollut ensin huomioitu, mutta asia oli korjattavissa. Toinen yrittäjä kertoi tukiasioihin liittyvästä asiasta. Kotieläintukien ennakkohaussa oli käynyt niin, että ennakkoa ei saatu yhtiölle ja se toi haastetta yhtiön ensimmäisen tilikauden kassavirtaan. Ilmeisesti jokin siirtopaperi oli jäänyt tekemättä, joten tukiasioiden siirtoon yrittäjä kehottikin kiinnittämään huomiota, että kaikki paperit tulee varmasti tehtyä.

Eräs yrittäjä kertoo, että hänelle tuli yllätyksenä se, että kun hakee investointiin rahoitusta ja rahoituksen marginaali olikin korkeampi, kun kyseessä oli yhtiö. Kärjistetyksi raha on kalliimpaa yhtiölle, ja sillä voi olla merkittävä vaikutus etenkin, jos lähdetään tekemään miljoona investointeja. Tämä asia olisi ollut hyvä tietää ennen yhtiöittämistä, vaikkei se tässä tapauksessa olisi kuitenkaan vaikuttanut yrittäjän ratkaisuun. Todettiin kuitenkin, että isossa lainassa pari prosenttia lisää on iso summa.

7.2.3 Haasteet, helpot asiat, edut ja haitat

Suuria haasteita tai hankaluuksia ei ollut kenelläkään, vaan esille nousi pienemmät asiat. Yhtiön tuomat raamit olivat kaikille mieleen. Yhtiön kyllä koettiin tuovan lisää byrokratiaa, mutta ei sitäkään sen suurempana haasteena nähty, vaan byrokratian todettiin vain tekevän hyvää.

Täs on kyllä vaikia keksiä oikiastansa mitään haittoja, että ei niitä oikiastansa oo niitä haittoja. Pikkuusen lisää siinä on sitä byrokratiaa sun muuta, mutta se hän tekee vaan hyvää. En mä kyllä pysty sanoa verrattuna vanhaan malliin, että olis tullu haittoja. (Y3)

Osalla yrittäjistä oli aiemmin ollut tilanne, että maatalouden ja yksityistalouden rahat kulkiivat samalla pankkitilillä ja se oli tuonut haasteita alkuvaiheeseen, kun piti totutella siihen, että yhtiön rahat ovat yhtiön rahoja. Rahaa on yhtiöstä alkuaikana otettu palkan ja svopin muodossa. Kuitenkin muutos rahojen käsittelyyn koetaan hyvänä asiana.

On yritystalouden varat ja yksityistalouden varat, ennen ne olivat ilosesti sekaasin. Hahmottaa paremmin ja selkiyttää kyllä. (Y1)

Olin tottunu siihen elämään, että mä kävin samalla pankkikortilla maatalouskaupas ja ruokakaupas. (Y2)

Ne, joilla oli jo valmiiksi rahaliikenne eriytettynä eivät nähneet tätä muutosta haasteena. Prosessin alussa oli vanhojen papereiden etsimistä ja se vei paljon aikaa. Yhtiöittämisen jälkeen kaikille asianomaisille ilmoittaminen yhtiöittämisestä vei myös aikaa. Erityisesti sähkö- ja puhelinliittymien siirtymisen osalta oli ollut haasteita. Keskusteluissa nousi esille myös se, että yhtiöllä täytyy hallituksen ja yhtiökokouksen pöytäkirjoja tehdä vähintään

kerran vuodessa ja lisäksi investointien yhteydessä. Inventaarion tekeminen nousi puheeseen, mutta sitäkään ei koettu ongelmaksi, oikeastaan päinvastoin.

Se kuulostaa aluiksi, että siitä ny vasta tyä tulooki (pöytäkirjojen laadinnasta), mutta ei se ny oikiastaan oo mikään homma. (Y3)

Se inventaarion tekeminen, se ajoottuu meilläkin keskelle kesää niin siinä on aina oma hommansa. Mutta sekin on ihan hyvä oikeestaan, että pitää olla kaikilla sellaanen, että tiätää mitä siihen yhteen aikaan vuoresta on aina varastos, ettei niitä kerry sitten ylipankkoa. (Y3)

Yksi yrittäjästä kertoi, että yhtiöittämisen jälkeen toimialan kannattavuus heikentyi merkittävästi ja se toi omat haasteensa. Siinä tilanteessa joutui tarkemmin miettiä rahan käyttöä. Lisäksi haasteeksi oli noussut ensimmäisellä tilikaudella investoiminen. Kun ensimmäinen tilikausi ei ole vielä ohi, niin ei pysty antaa rahoittajille mitään konkreettista. Yrittäjä pohtii-kin, että hyvä nyrkkisääntö voisi olla sellainen, että ensimmäisten 2–3 vuoden aikana yhtiössä ei tekisi mitään isompaa investointia, niin onnistuu rahoitusasioissa paremmin. Kyseisen yrittäjä kertoi, että ensimmäisellä tilikaudella vaadittiin isoja käsirahoja, koska rahoittajille ei ollut antaa raporttia uudesta yhtiöstä.

Kirjanpidon muutokset toivat pieniä haasteita. Suoriteperusteisen ja maksuperusteisen kirjanpidon ymmärryksessä sanottiin olleen haasteita ensimmäisinä vuosina, ja se vaatii vielä hiukan tarkempaa syventymistä, apua on kuitenkin saatu kirjanpitäjältä. Lisäksi taseen ymmärtämiseen koettiin tarvittavan vielä tukea. Osa yrittäjästä oli ennen toimintamuodon muutosta tehnyt kirjanpidon itse. Yhtiöittämisen jälkeen kirjanpito oli ulkoistettu, mutta sitä ei kuitenkaan otettu huonona asiana.

Tämä suoriteperusteinen ja maksuperusteinen, ei sekään menny ihan tuonne tajuntaan ensimmäises kahes vuodes ja en mä oo ihan varma menöökö se aina vieläkään, mutta ainakin on hyvä kirjanpitäjä. (Y2)

Olin hyvin mielissäni, kun sain siirtää ne pois käsistäni tämän osakeyhtiö muutoksen myötä, että tähän mä en halunnut sekaantua sitten millään tavalla. Apu löytyy sitten tilitoimistosta tähän kirjanpitoon ja tilinpäätöksiin. (Y4)

Ne, jotka olivat siirtyneet sähköiseen kirjanpitoon yhtiöittämisen jälkeen, kokivat sen erittäin mieleisenä. Se on vaatinut hiukan opiskelua alkuun, mutta sen jälkeen arki on helpotunut, kun paperisia laskuja ei enää ole. Sähköisen taloushallinnon myötä eräs yrittäjä

kertoi, että budjetointi on nykyisin hänen jokapäiväistä työtään. Sen myötä rahan käyttökin on tarkentunut.

Yhdeksi hankaluudeksi koettiin tuleva sukupolvenvaihdos siksi, että jos omistusaika jää alle kymmenen vuoden ennen sukupolvenvaihdosta, niin tällä on vaikutuksensa sukupolvenvaihdoksen hintalappuun. Tässä nostetaankin esille, että yhtiöittämissä yhteydessä pitää miettiä, että milloin sukupolvenvaihdos on ajankohtainen. Mietitään, että kannattaisiko ensin yhtiöittää ja tehdä sitten sukupolvenvaihdos vai toisin päin.

Yhtiön tärkeäksi eduksi nousi verosäästö. Lisäksi taloudenpidon koettiin tarkentuneen ja siihen on paremmat mahdollisuudet nykyraportoinnilla. Raportoinnin avulla löydetään niitä kohtia taloudessa, joihin voi vaikuttaa. Myös taseen seuraamisesta on tullut tarkempaa ja useampi nostaakin esille erityisesti omavaraisuusasteen seuraamisen. Koetaan, että uusi talouden hallinta tuo toimintaan jämpätyyttä ja auttaa suunnitelmallisuutta tulevaisuuteen. Al-lekirjoitusoikeuden laittaminen kaikille osakkaille on helpottanut arkea.

Sellaasen ryhmin se tuaa siihen tekemiseen, että sun pitää saada ne talousluvut tiettyyn sapluunaan, että se homma toimii. Että tavallaan siitä omavaraisuudesta ja omasta pääomasta pitää pitää jonkunlaasta hualta, että se on kohtuullisella tasolla. (Y5)

Yhtiön nähtiin tarkentaneen toimintaa ja talouden seuranta, kun taloudenhallinnasta on tullut pitkäjänteisempää. Tunnusluvut ovat nousseet yhtiössä tärkeään rooliin, sillä hyvät tunnusluvut antavat mahdollisuuden kehittää toimintaa. Yhtiön myötä kulujen lähde on avartunut sekä tietoisuus siitä, mikä on mahdollista ja mikä ei. Myös kassan seuraaminen on muuttunut tärkeämmäksi. Myös rahoittajat ovat pitäneet yhtiömuotoisesta toiminnasta, koska saavat nyt tarkempaa tietoa yrityksen taloustilanteesta, joka auttaa silloin, kun haetaan uutta rahoitusta.

Eräs yrittäjä kertoi käyneensä koulutuksia yhtiömuotoisista maatalousyrityksistä, mutta harmitteli niiden jäävän pintapuoliseksi. Syvempään osakeyhtiön hallintaan kaivattaisiin koulutusta. Erityisesti syvemmissä yhtiön hallinnassa esille nousee tulevaisuuden toiminta.

7.2.4 Yhtiössä toimiminen

Keskusteltaessa siitä, osaavatko yrittäjät toimia yhtiössä tällä hetkellä, vastaus on pääasiassa kyllä. Mikäli homma ei vielä ollut täysin hallussa niin koettiin, että koko ajan on kehitetty siinä asiassa. Eräs yrittäjä kokee haasteena sen, että on ollut pitkä historia yksityisenä elinkeinonharjoittajana takana, joten yhtiössä toimimaan oppiminen on ottanut aikaa. Vanhan ajattelumallin poistuminen ei tapahdu hetkessä. Esille nostettiin myös hyvän kirjanpitäjän tärkeys yhtiön toiminnassa.

Joo kyllä koen (että osaan toimia yhtiössä) ja sitten jos tulee jotain semmoista mistä haluaa varmistusta ja muuta niin sitten tää meidän hyvä kirjanpitäjä on siinä oikein oiva apu, että hänen puoleen voi aina kääntyä. (Y5)

Varojenjako on pääosin selkeää yrittäjille. Palkannosto ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto oli tullut tutuksi, sen lisäksi etuja osattiin hyödyntää. Osingonnoston makuun kaikki eivät olleet vielä ehtineet, mutta senkin olemassaolo tiedostettiin. Kilometrikorvauksien ja päivärahojen osalta myönnettiin, että niitä ei aina muista yhtiöltä hakea, mutta niihin luvattiin panostaa jatkossa.

Osingonnostoon eräs yrittäjä kommentoi sitä, että osingonnostosta liikkuu väärää tietoa yrittäjien piireissä. Toisin kuin aina puhutaan, niin osingonnosto ei välttämättä tule kyseenseen vielä moneen vuoteen yhtiöittäamisen jälkeen. Osingonnosto ei voi olla syy yhtiöittämiselle.

Osakassopimusta kukaan vastaajista ei ollut tehnyt, mutta puolella vastaajista oli vain yksi osakas, ja lopuilla oli kaksi osakasta tai jopa useampi. Osakassopimus oli osalle vieras asia, osa oli asiaa pyöritellyt mielessään. Useammalle se tulee mahdollisesti jatkossa vastaan esimerkiksi osittaisen sukupolvenvaihdoksen myötä. Esille nousi se, että osakassopimus voisi olla hyvä tehdä heti perustamisen yhteydessä, jotta se tulee tehtyä.

Osakassopimusta ei ole tehty. Siitä ei silloin perustamishetkellä oikeen ollu puhetta. Se varmaan on sellanen, joka kannattaas olla sielä perustamisvaihees jo niinku mukana, että tälläänen tehrään. Silloin se olis helpoon, kun niitä mietitään justiin, niin olis heleppo tehrä samalla siinä. (Y3)

7.2.5 Osakeyhtiömuoto ratkaisuna

Kysyttäessä, että oliko yhtiöittäminen hyvä ratkaisu, vastaus kaikilta oli kyllä. Ei haluttaisi palata vanhaan, koska ei nähdä, että mitä hyötyjä siinä olisi yhtiöön verrattuna. Yhtiö nähdään yrityksen ja yrittämisen kannalta hyvänä vaihtoehtona. Loppujen lopuksi yhtiössä lisääntyvät kulut ovat pieniä ja ne saadaan hyödyksi toisella tavalla. Yhtiön koetaan selkeyttäneen toimintaa, kun se on oma juridinen yksikkönsä.

Todettiin, että yhtiö pitää tehdä silloin, kun menee hyvin. Yhtiöittämisen ajankohdan koettiin olleen hyvä, jokaisessa yhtiöittämisessä. Lisäksi pääasiassa koettiin, että edeltävässä toiminnassa jatkaminen olisi käynyt haastavaksi, kun verojen määrä oli niin korkea ja siten päädytään tekemään huonoja investointeja.

Sä oot siinä tilantees hetken päästä, että sä oot siinä jatkuvaa kiertees, että tulot nousee väkisin ja sä teet väistämättä huonoja investointeja, kun sä yrität korjata sitä poistopohjalla. Mä nään sen asian sillä tapaa, että siinä jää lisäämaan hankkinen pois. Sä keskityt oikeastaan tälläsiin kaikkiin konehankintoihin, ja loppujen lopuks sulla rahat menevät niihin konehankintoihin ja jatkuvaan pyörittämiseen jos et sä veroja halua maksaa. (Y2)

Yhtiössä koettiin, että hankinnat kääntyvät luontaisemmin lisäämaan hankintaan, koska veroprosentti on aina 20. Poistoprosentti konehankinnoissa on yhtiössä aina samansuuruinen vuosittain, se menee joko maksimipoistoilla tai poistosuunnitelman mukaisesti. Siksi arvokas poistopohja lisää poistojen määrää, joka taas heikentää tulosta. Hyvän tuloksen tekeminen on tunnuslukujen kannalta erittäin tärkeää.

7.2.6 Terveisiä yhtiöittämistä ajatteleville

Yrittäjiltä nousi todella hyviä asioita jaettavaksi yhtiöittämistä suunnitteleville. Osa nousi jo aiemminkin esille tässä työssä, mutta käydään tässä läpi vielä tärkeitä nostoja. Yhtenä nostona se, että tulee miettiä tilan tulevaisuutta ajankohdan kanssa. Mahdollinen tuleva sukupolvenvaihdos tulee ottaa huomioon jo tässä, jos se on tulossa lähitulevaisuudessa.

Pitää tarkastella, että kannattaako yhtiöittämistä siirtää tulevaisuuteen vai menettääkö siinä jotain olennaisia etuja. Yhtiöittämisestä aiheutuu kuluja, mutta niitäkään ei nähdä

haasteena, kun ottaa huomioon yhtiöstä saatavat hyödyt. Yhtiö ei kuitenkaan ole automaattisesti kaikille järkevin vaihtoehto vaan sen täytyy myös tuoda konkreettista hyötyä.

Kyllä suosittelen (yhtiöittämistä), mutta pitää se hyätynäkökulma kohtuulliseksi eurooskin muorostua. Varsinkin jos on vähänkin kasvuhakuinen maatilayritys, niin kyllä mä sanoisin, että se on se oikia tie. (Y5)

Tulee olla tarkkana, että kaikki paperiasiat esimerkiksi tukien siirtämisessä yhtiöön on tehty huolellisesti. Lisäksi on hyvä muistaa, että osakeyhtiölainsäädännön tuomat suunta-
viivat ja byrokratia eivät ole todellisuudessa haaste. Ensimmäisellä tilikaudella investoiminen voi olla hankalaa, kun ei ole näyttää rahoittajille mitään konkreettista.

Yhtiöittäminen on vaihtoehto investoiville ja kehittyville maatalousyrittäjille. Yhtiöittämisprosessissa asiantuntijan rooli on tärkeä, koska asiantuntijalla on yleensä paras ja ajan-
kohtaisin tieto. Lisäksi kollegat, jotka ovat päätyneet oman toimintansa yhtiöittämiseen, ovat olleet tärkeä apu. Asiantuntijan kanssa mahdollisuus yhtiöittämisestä suositeltiin käymään läpi aina, jos jokin asia mietityttää. Lisäksi kollegoiden eli muiden maatalousyrittäjien kanssa on tärkeää asioista keskustella, koska he ovat toimineet yhtiömuodossa ja tietävät mitä se todellisuudessa tarkoittaa.

Suosittelen lämpimästi, jos vaan vähänkin kiinnostaa niin ottamaan yhteyttä asiantuntijoihin. Niiden mahdollisuuksien selvittämiseksi, että mitkä on edut ja hyödyt ja onko kenties jotain haittoja. Aina kannattaa miättä tätä vaihtoehtoa. (Y4)

Tuloo siinä sitten käytyä kollegoiden kanski keskustelua, jotka on sellaaseen ratkaasuun (yhtiöittämiseen) päätyny, että onko siinä hyätyjä ollu ja mitä kaikia siinä pitää huomioora. (Y1)

Ennen yhtiöittämistä henkilökohtaisen talouden tulee olla hyvä. Taloushallinnon muuttuessa hyvää kirjanpitäjää ja tilitoimistoa pidettiin erittäin tärkeänä. Lisäksi yrittäjät kehottivat ottamaan yritystoiminnan tosissaan ja pitämään jalat maassa, jotteivat rahat lopu kesken sekä pysymään ajan tasalla ja seuraamaan tilannetta talouslukujen kautta. Yhteistöihin lähtemistä tulee miättä tarkoin. Yhtiö on oma juridinen yksikkönsä ja on aina ajateltava yhtiön etua. Yhtiö ei itsessään tee kenenkään elämästä haastavaa tai helppoa, tärkeää on oma asennoituminen yrityksen toimintaa.

Yhtiö ei oo kompastuskivi, vaan ihmiset sen taustalla on suurin kompastuskivi.
(Y2)

8 MAATALOUSYRITYS OSAKEYHTIÖKSI – OPINTOJAKSO

Opinnäytetyöhönkin liittyen opetin Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opintojakson nimeltä - maatalousyritys osakeyhtiöksi. Opintojakso oli kolmen opintopisteen laajuinen ja sisälsi tässä opinnäytetyössä käsiteltyjä teemoja. Tavoitteena oli mitata, miten hyvin nämä asiat oppivat opiskelijat, joista suurimmalla osalla ei ole mitään tартtumapintaa osakeyhtiöön.

Opintojakso koostui viidestä luennosta sekä itsenäisistä oppimistehtävistä. Opintojakso alkoi sillä, että käytiin läpi yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välisiä eroja verotuksessa, kirjanpidossa ja hallinnossa. Seuraavalla luentokerralla käytiin läpi maatalousyrityksen lainsäädäntöä ja yhtiöittämistä toimintamuodon muutoksena.

Kolmannella luentokerralla käytiin läpi yhtiöittämisen esiselvitystä ja siihen liittyen case-esimerkkejä. Lisäksi opiskelijat tekivät ryhmätöinä esiselvitykseen liittyvää verolaskelmaa annetun aineiston perusteella. Tämä ryhmätö oli oikein pidetty, koska siinä pääsi käytännön tasolla pyörittelemään lukuja ja näkemään, miten verohyöty todellisuudessa muodostuu.

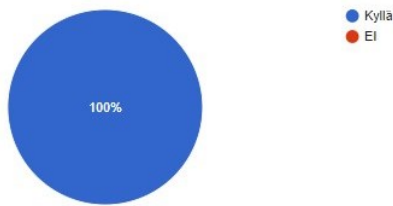
Neljännellä luennolla käsiteltiin osakeyhtiön perustamista ja viimeisellä luentokerralla aihealueena oli sukupolvenvaihdos ja sopimusasiat. Sukupolvenvaihdoksessa tarkasteltiin yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välisiä eroja. Sopimusasioissa käytiin läpi avioehto, testamenttia, edunvalvontavaltakirjaa ja osakassopimusta sekä niiden tärkeyttä.

Opintojakson lopussa teetin leikkimielisen testin, joka on liitteenä 3. Testillä testasin opiskelijoiden oppimia asioita. Testin tulosten perusteella voi päätellä, miten hyvin asiat on sisäistetty. Osa asioista oli opittu todella hyvin (kuvio 5) ja osa asioista oli osittain sisäistämättä (kuvio 6).

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on taloudellisessa vastuussa omasta toiminnastaan?

Kopioi

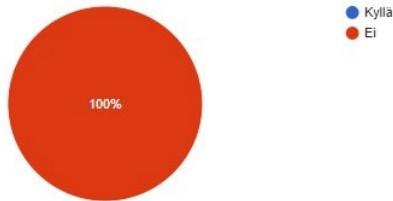
9 vastausta

Saan maksaa osakeyhtiön pankkitililtä omia laskuja?

Kopioi

9 vastausta

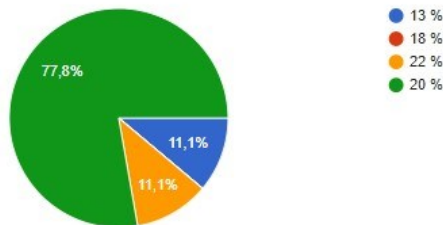

Kuvio 5. Opiskelijoiden testi (Luoma, 2024).

Osakeyhtiö verotetaan yhteisöverokannan mukaan, jonka veroprosentti on?

Kopioi

9 vastausta

Kuvio 6. Opiskelijoiden testi 2 (Luoma, 2024).

Testin pohjalta voidaan todeta, että on täysin perusteltua, että yhtiöittämisprosessiin yrittäjillä käytetään vähintään vuosi, koska asioiden sisäistäminen vie aikaa. Osakeyhtiöön liittyy valtavasti lainsäädännöllisiä asioita ja kaiken oppiminen vie aikaa. Asioiden muuttaminen selkeästi ymmärrettäväksi tätä opintojaksoa varten, auttoi käsikirjan laadinnassa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ei ollut ennen tätä toteutettu opintojaksoa, joka painotuu osakeyhtiömuotoisiin maatalousyrityksiin. Palaute opintojakson päätteeksi oli erinomaista ja näkisin, että näillä opiskelijoilla on etulyöntiasema siirtyessä työelämään, etenkin, kun osakeyhtiömuotoiset maatalousyritykset alkavat olla aina vain yleisempiä.

9 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Osakeyhtiötä säätelee lainsäädäntö paljon enemmän, kuin yksityistä elinkeinonharjoittajaa. Osakeyhtiössä kaikissa toimissa täytyy olla todella tarkka, jotta esimerkiksi varojenjaossa ei tule mentyä laittomuuden puolelle. Osakeyhtiölainsäädännön täysi ymmärrys ei tapahdu hetkessä.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, että miten yhtiöittämisen aiheuttamaa muutosta yrittäjän arjessa voisi helpottaa. Selvitys toteutettiin haastattelemalla osakeyhtiömuotoisten maatalousyriyten yrittäjiä sekä asiantuntijoita. Yrittäjillä oli usean vuoden kokemus osakeyhtiössä toimimisesta ja asiantuntijoilla usean vuoden kokemus yhtiöittämisistä. Osana opinnäytetyötä toteutettiin historian ensimmäinen toteutus - maatalousyritys osakeyhtiöksi opintojaksoa Seinäjoen ammattikorkeakoululle ja laadittiin - askel yhtiöön käsikirja.

Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluna, jossa käytössä oli kysymysrunko. Keskustelu eteni myös rungon ulkopuolelle ja hieman vaihtelevassa järjestyksessä. Kaikki haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Litterointien avulla purettiin haastattelut teemoittaan kirjalliseen yhteenvetoon.

Haastattelujen pohjalta selvisi, että sekä yhtiöittämisasiantuntijoiden, että yrittäjien mielestä yhtiöittämisprosessiin kannattaa käyttää vähintään vuosi, jotta yrittäjällä on riittävä ymmärrys osakeyhtiön toiminnasta. Yrittäjät nostivat osaavan asiantuntijan roolin todella tärkeäksi. Lisäksi useampi yrittäjä kertoi, että yhtiöön siirryttäessä osaava tilitoimisto ja kirjanpitäjä nousivat vielä tärkeämpään rooliin, koska lainsäädäntö on paljon tarkempaa ja osaavalta kirjanpitäjältä saa paljon apua asioiden ymmärtämiseen.

Yrittäjien ja asiantuntijoiden näkökulmasta haastavimmat sisäistettävät asiat liittyvät rahaan. Osakeyhtiössä varoja ei voi nostaa ilman perustetta, kun yksityisenä elinkeinonharjoittajana varojen käytölle ei ollut mitään rajoitteita. Varojenjaon moninaisuus onkin tuottanut päänvaivaa ja kaikkia mahdollisuuksia ei osata edes hyödyntää.

Kirjanpidon muutokset puhututtavat. Suoriteperusteisen ja maksuperusteisen kirjanpidon erojen ymmärrys on vienyt aikaa. Lisäksi taseen tulkinta ei ole ollut helppoa alkuaikoina,

mutta vuosien saatossa tasetta on opittu tulkitsemaan. Sähköiseen taloushallintoon siirtyminen on auttanut talouden hallinnassa. Muutenkin koettiin, että talouden hallinta on helpottunut yhtiöön siirtymisen myötä. Tähän vaikuttaa se, että yksityistalouden varat ovat erillään ja tunnuslukuja on saatavilla enemmän, kun osakeyhtiölle muodostuu tase. Monet seurasivatkin esimerkiksi omavaraisuusastetta aktiivisesti.

Jokainen yrittäjä oli tyytyväinen päätökseensä yhtiöittää oma maatalousyrityksensä. Osakeyhtiö on tuonut toimintaan suoraviivaisuutta ja selkeyttä. Toiminta nähdään entistä enemmän yritystoimintana, kun yksityistalous on erillään. Yrittäjät kannustivat aina tarkastelemaan, että olisiko yhtiöittäminen vaihtoehto omalle maatalousyritykselle.

Haastattelujen pohjalta selvisi niitä asioita, joita asiantuntijat pyrkivät yrittäjille avaamaan prosessin aikana. Haastattelut tukivat toisiaan ja niissä ilmi tulleiden asioiden ja yrittäjien kokemien haasteiden perusteelta syntyi - askel yhtiöön käsikirja. Käsikirja löytyy liitteestä 4. Käsikirjan tavoitteena on toimia muistin virkistykseenä ja yhteenvetona tärkeimmistä asioista, jotka yhtiössä toimittaessa tulee muistaa. Käsikirja on ensisijaisesti laadittu yhtiöittämistä suunnitteleville maatalousyrittäjille sekä juuri yhtiöittäneille, mutta siitä hyötyvät myös asiantuntijat.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, että miten yrittäjien siirtymää osakeyhtiöön voisi helpottaa. Opinnäytetyön teoriaosuuteen koostettiin olennaisia asioita osakeyhtiön lainsäädännöstä, sekä vertailtiin yksityistä elinkeinonharjoittajaa ja osakeyhtiötä. Käsittelyssä olivat kirjanpidolliset, verotukselliset ja hallinnolliset asiat. Lisäksi käsiteltiin sukupolvenvaihdosta, laillista ja laitonta varojenjakoja ja sopimusasioita. Oman täydennyksensä teoriaosuuteen toi kansainvälinen tuulahdus Yhdysvalloista. Yhtiöittäminen Yhdysvalloissa ja Suomessa on pääosin samanlaista. Taustalla on sama syy eli verotus. Lisäksi asiantuntijoiden ja perusteellisen esiselvityksen tärkeyttä korostetaan molemmissa maissa, joten samanlaisuutta on paljon.

Tärkeä osa opinnäytetyötä olivat haastattelututkimukset. Haastatteluihin saatiin riittävä määrä haastateltavia. Asiantuntijoilla oli useamman vuoden kokemus yhtiöittämisistä ja yrittäjillä oli usean vuoden kokemus osakeyhtiössä toimimisesta. En koe, että suuremmalla määrällä haastateltavia asiantuntijoita olisi ollut juurikaan vaikutusta tutkimustuloksiin, koska lähes kaikilla nousi esille samat asiat. Yrittäjien haastatteluissa nousi esille paljon samoja asioita, mutta yrittäjät olivat kaikki saman maakunnan sisältä, joten mikäli tutkimusta olisi laajentanut olisi voinut saada erilaisia näkökulmia.

Haastattelujen perusteella esille nousi sellaiset asiat, jotka pohdituttavat eniten maatalousyrittäjiä, niin yrittäjien kuin asiantuntijoiden näkökulmasta. Maatalousyritys osakeyhtiöksiopintojakso auttoi saamaan asiat helposti ymmärrettäviksi ja auttoi käsikirjan laadinnassa. Näiden asioiden pohjalta syntyi - askel yhtiöön käsikirja.

Askel yhtiöön käsikirja on mahdollisimman selkeä ja yksiselitteinen. Käsikirjassa on nostettu esille tärkeimmät asiat, jotka osakeyhtiöstä tulee ymmärtää. Käsikirjassa käsitellään verotusta, kirjanpitoa, hallintoa, sukupolvenvaihdosta ja varojenjakoja. Lisäksi käsikirjassa on nostettu osakeyhtiön etuja ja haasteita sekä yrittäjien terveisiä yhtiöittämistä suunnitteleville yrittäjille. Opinnäytetyö vastasi tavoitteeseen ja siinä käytettiin moninaisia menetelmiä parhaimman lopputuloksen saamiseen.

LÄHTEET

Alho, J-P., Mattila, K., Rönkkö, H. & Ståhlberg, M. (2009). *Osakassopimukset; Käsikirjan osakassopimuksen laadintaan*. Edita.

Bowa Legal. (i.a.-a). *Peitelty osinko ja 2023 muutosehdotus*. <https://www.bowa.fi/peitelty-osinko>

Bowa Legal. (i.a.-b). *Veronkierto: Mitä se on ja mitkä ovat seuraamukset?* <https://www.bowa.fi/veronkierto>

Digi- ja väestövirasto (i.a.). Näin laadit edunvalvontavaltakirjan. <https://dvv.fi/nain-laadit-edunvalvontavaltakirjan>

Enroth, A., Österman P., Harmoinen T. (2007). *Maatilayrityksen yhtiöittäminen*. ProAgria maaseutukeskusten liitto; Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. Tammi.

Huhtakangas, J. (23.1.2024). *Maatilan yhtiöittäminen – infotilaisuus*. [verkkoseminaari]. Verohallinto

International Federation of Accountants (Ifac). (04.10.2019). *Should I become a limited company?* <https://www.ifac.ie/news-insights/news/should-i-become-a-limited-company->

International Federation of Accountants (Ifac). (28.10.2022). *When is the right time to incorporate your farm business?* <https://www.ifac.ie/news-insights/news/when-is-the-right-time-to-incorporate-your-farm-business>

Kirjanpitolaki 1336/1997. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Kyläkallio J., Irola O., Kyläkallio K. (2020.) *Osakeyhtiö I*. Edita.

Kyläkallio, K. (2023). Varojen jako osakeyhtiössä. *Tilisanomat*. <https://tilisanomat.fi/yritysjuридиikka/varojen-jako-osakeyhtiossa>

Leppiniemi, J. (20.10.2010). Osakkaan lainat yhtiöltä ja yhtiölle. *Tilisanomat*. <https://tilisanomat.fi/kirjanpito-ja-verotus/osakkaan-lainat-yhtiolta-ja-yhtiolle>

Lexly. (2024). Mitä edunvalvontavaltakirjaan kannattaa kirjata. <https://lexly.fi/tietopankki/edunvalvontavaltuutus/mita-edunvalvontavaltakirjaan-kannattaa-kirjata>

- Luonnonvarakeskus (Luke). (2023). *Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne 2023 (ennakko)*. <https://www.luke.fi/fi/tilastot/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne-2023-ennakko>
- Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1967/19670543>
- Minilex. (i.a.-a). *Avioehto ja yritys*. <https://www.minilex.fi/a/avioehto-ja-yritys>
- Minilex. (i.a.-b). *Kiinteistön luovutus apportina*. <https://www.minilex.fi/a/kiinteist%C3%B6n-luovutus-apportina>
- Minilex. (i.a.-c). *Kuolinpesän jakaminen ja maatala*. <https://www.minilex.fi/a/yrityksen-jako-perinn%C3%B6njaossa>
- Minilex. (i.a.-d). *Osakassopimus*. <https://www.minilex.fi/a/osakassopimus>
- Minilex. (i.a.-e). *Osakeyhtiön perustamissopimus*. <https://www.minilex.fi/a/osake-yhti%C3%B6n-perustamissopimus>
- Minilex. (i.a.-f). *Osakeyhtiön yhtiöjärjestys*. <https://www.minilex.fi/a/osakeyhti%C3%B6n-yhti%C3%B6j%C3%A4rjestys>
- Minilex. (i.a.-g). *Ositus ja tasingosta luopuminen*. <https://www.minilex.fi/a/ositus-ja-tasingosta-luopuminen>
- Minilex. (i.a.-h). *Ositus maatilalla*. <https://www.minilex.fi/a/ositus-maatilalla>
- Minilex. (i.a.-i). *Rangaistus veronkierrosta*. <https://www.minilex.fi/a/rangaistus-veronkierrosta>
- Osakeyhtiölaki 624/2006. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>
- Laki maatalouden rakennetuista 1476/2007. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20071476>
- Sipilä, T. (2018). Maatilayritys etsii osaavaa kumppania. *Tilisanomat*, (3), 37–39.
- Torikka, T. (21.12.2023). Korkotukilainaa saatavissa osakeyhtiötilan maa-, eläin- ja konekauppoihin. *Maaseudun Tulevaisuus*. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/b76b5f84-a055-40d5-9c02-073f0689d1df>
- Tulorekisteri. (2021). *Kustannusten korvausten ilmoittaminen tulorekisteriin*. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/palkkatiedot/kustannusten-korvaukset/>

Tuloverolaki 1535/1992. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Varainsiirtoverolaki 931/1996. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960931>

Verohallinto. (2017-a). *Muistiinpanot – maatalousyrittäjä*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/veroilmoitus/muistiinpanot/>

Verohallinto. (2017-b). *Pääomatulon veroprosentti*. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/paaomatulot/>

Verohallinto. (2019). *Tulolähdesiirrot, yksityiskäyttönotot ja yksityissijoitukset luonnollisten henkilöiden ja henkilöyhtiöiden verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/80791/tulol%C3%A4hdesiirrot-yksityisk%C3%A4ytt%C3%B6%C3%B6notot-ja-yksityissijoitukset-luonnollisten-henkil%C3%B6iden-ja-henkil%C3%B6yhti%C3%B6iden-verotuksessa/>

Verohallinto. 2020. *Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhti%C3%B6n-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/>

Verohallinto. (2022-a). *Metsävähennys*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49167/mets%C3%A4v%C3%A4hennys3/>

Verohallinto. (2022-b). *Veron kiertämissäännöksen soveltaminen*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49027/veron-kiertamissaannoksen-soveltaminen/>

Verohallinto. (2023-a). *Ansiotulot*. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/>

Verohallinto. (2023-b). *Esimerkkejä palkan, eläkkeen ja etuuden veroprosenteista vuonna 2023*. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/palkan-el%C3%A4kkeen-ja-etuuden-veroprosentit/>

Verohallinto. (2023-c). *Luonnollisen henkilön osakeyhtiöstä nostaman osakaslainan verotus*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48739/luonnollisen-henkil%C3%B6n-osakeyhtiosta-nostaman-osakaslainan-verotus2/>

Verohallinto. (2023-d). *Maatilan yhtiöittäminen*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatilan-yhtiöittäminen/>

Verohallinto. (2023-e). *Peitelty osinko*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko9/>

- Verohallinto. (2023-f). *Vapaan oman pääoman rahaston varojenjakovoerotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60520/vapaan-oman-paa-oman-rahaston-varojenjakovoerotuksessa5/>
- Verohallinto. (2023-g). *Varaukset metsätalouden pääomatulojen verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/153833/varaukset-metsa-talouden-paaomatulojen-verotuksessa/>
- Verohallinto. (2024-a). *Maatilan sukupolvenvaihdos*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yh-teisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatilan-sukupolvenvaihdos/>
- Verohallinto. (2024-b). *Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa*. <https://www.vero.fi/sy-ventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48496/maatilan-sukupolvenvaihdos-verotuksessa3/>
- Verohallinto. (2024-c). *Osingot listaamattomasta yhtiöstä*. <https://www.vero.fi/henkiloasiak-kaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>
- Villa, S. (2018). Yhtiöoikeudellinen näkökulma lähipiiritoimiin osakeyhtiössä. *Tilisanomat (02)*, 52–55.
- Yrittäjät. (i.a.). *Osakeyhtiö*. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/yritys-muodot/osakeyhtiö/>
- Wisevoter. (2023). *Corporate tax rate by state*. <https://wisevoter.com/state-rankings/corporate-tax-rate-by-state/#kansas>
- Watson, G. (27.09.2022). Combined federal and state corporate income tax rates in 2022. *Tax foundation*. <https://taxfoundation.org/data/all/state/combined-federal-state-corporate-tax-rates-2022/>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko asiantuntijoille

Liite 2. Haastattelurunko maatalousosakeyhtiön yrittäjälle

Liite 3. Testi opiskelijoille

Liite 4. Askel yhtiöön käsikirja

Liite 1. Haastattelurunko asiantuntijoille

- Kauanko olet työskennellyt alalla?
- Miten maatilán yhtiöittäminen sinun tekemänäsi etenee?
- Kauanko mielestäsi yhtiöittämissprosessin tulee vähintään kestää, että yrittäjällä on riittävä ymmärrys tulevista muutoksista?
- Mitkä ovat tärkeimmät asiat, jotka pyrit opettamaan yhtiöitettävän maatalousyrityksen yrittäjälle ennen yhtiöittämistä?
- Pyritkö kertomaan yrittäjälle laillisesta ja laittomasta varojenjaosta yhtiössä?
- Millä tavoin pyrit tukemaan yrittäjää yhtiömuotoon siirryttäessä?
- Miten käyt yrittäjän kanssa läpi kirjanpidollista näkökulmaa yhtiössä?
- Milloin et suosittele yhtiöittämistä?
- Milloin kannustat yhtiöittämään?
- Ovatko yrittäjät pyytäneet apua yhtiöittämisen jälkeen? Mihin?
- Missä yrittäjillä on ollut eniten haasteita yhtiöittämisen jälkeen?
- Mitkä asiat yrittäjillä ovat sujuneet hyvin yhtiöittämisen jälkeen?
- Kehityskohteita? Vapaa sana.

Liite 2. Haastattelurunko maatalousosakeyhtiön yrittäjälle

- Kauanko olet ollut maatalousyrittäjä? Kauanko olet ollut yrittäjänä yhtiömuotoisessa maatalousyrityksessä?
- Miksi kiinnostuit yhtiöittämisestä?
- Kauanko yhtiöittämisprosessi kokonaisuudessaan kesti?
- Koetko, että prosessin etenemisen tahti oli sopiva?
- Saitko riittävästi tukea ja tietoa yhtiöittämisasiantuntijalta?
  - o Mitä apua sait? Mitä olisit tarvinnut?
- Mitkä olivat suurimmat haasteet yhtiömuotoon siirryttäessä?
- Mitkä asiat ovat olleet helppoja sisäistää yhtiömuotoisessa maatalousyrityksessä toimiessa?
- Koetko osaavasi toimia yhtiössä nyt?
- Onko yhtiön varojenjako sinulle selkeää?
- Mitkä ovat olleet suurimmat edut yhtiössä?
- Mitkä ovat olleet suurimmat hankaluudet/haitat yhtiössä?
- Oliko yhtiö hyvä ratkaisu?
  - o Miksi? Miksi ei?
- Jos useampi yrittäjä niin onko tehty osakassopimusta?
  - Miksi on? Miksi ei?
- Vapaa sana

Liite 3. Testi opiskelijoille

Maatalousyritys osakeyhtiöksi

B *I* U ↻ ✕

Lomakkeen kuvaus

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on taloudellisessa vastuussa omasta toiminnastaan? *

Kyllä

Ei

Saan maksaa osakeyhtiön pankkitililtä omia laskuja? *

Kyllä

Ei

Osakeyhtiö verotetaan yhteisöverokannan mukaan, jonka veroprosentti on? *

13 %

18 %

22 %

20 %

Negatiivisessa nettovarallisuudessa? *

- Varat ovat suuremmat kuin velat
- Velat ovat suuremmat kuin varat

Miksi pellonhankinta yksityisenä elinkeinonharjoittaja ei ole järkevää? *

Pitkä vastausteksti

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on kirjanpitovelvollinen? *

- Kyllä
- Ei

Osakeyhtiön korkein toimielin on? *

- Toimitusjohtaja
- Yhtiökokous
- Hallitus

Osakeyhtiö voi ..? Valitse oikeat vaihtoehdot *

- Tehdä tasausvarauksia
- Tehdä menovarauksia
- Käyttää metsävähennyspohjaa

Millä arvolla peltokiinteistöt siirtyvät perustettavaan osakeyhtiöön, kun yhtiöitetään TVL24 §:n mukaan? *

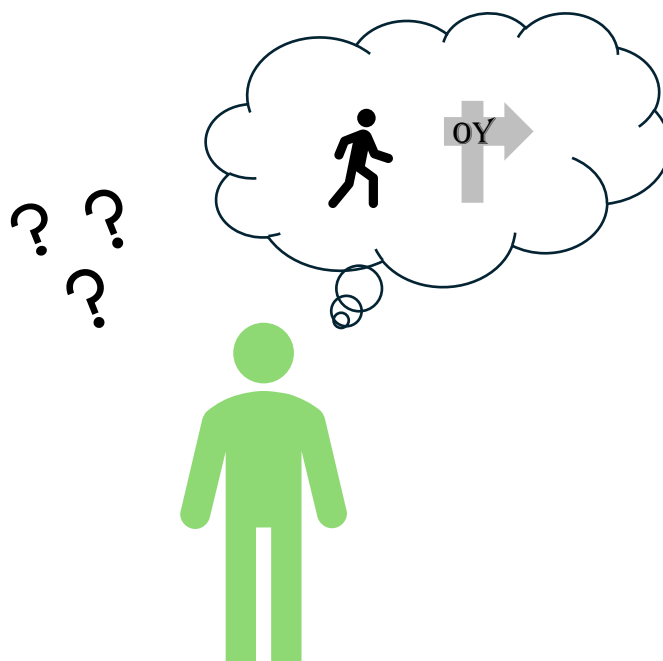
Lyhyt vastausteksti

Voidaanko puhtaat metsäkiinteistöt jättää yhtiöittämisen ulkopuolelle? *

- Ei
- Kyllä

Liite 4. Askel yhtiöön käsikirja

ASKEL YHTIÖÖN

KÄSIKIRJA

ProAgria
Etelä-Pohjanmaa

Johdanto

Tämä käsikirja pohjautuu Seinäjoen ammattikorkeakoulun ylemmän AMK- tutkinnon opinnäytetyöhön ”Osakeyhtiö ei oo kompastuskivi”. Opinnäytetyöhön on koostettu osakeyhtiön lainsäädännöllisiä asioita sekä toimintamuodonmuutoksesta aiheutuvia muutoksia toiminnassa.

Opinnäytetyössä haastateltiin yhtiöittämisen asiantuntijoita ja osakeyhtiömuotoisten maatalousyritysten yrittäjiä. Haastattelujen ja teoreettisen pohjan avulla luotiin - askel yhtiöön käsikirja yhtiöittämistä suunnitteleville sekä juuri yhtiöittäneille maatalousyrityksille.

Askel yhtiöön- käsikirja	
Tekijä	Marjut Luoma
Koulutusyksikkö	Seinäjoen Ammattikorkeakoulu
Tutkinto-ohjelma	Agrologi (ylempi AMK), Ruokaketjun kehittäminen
Ohjaajat	Jyrki Rajakorpi Risto Lauhanen
Julkaisuvuosi	2024

Osakeyhtiö yritysmuotona

Maatalousosakeyhtiöitä tämän käsikirjan kirjoitushetkellä on noin 3 % kaikista maatalousyrityksistä, joka tarkoittaa noin 1 300 yritystä. Osakeyhtiö on oma juridinen yksikkönsä, jonka voi perustaa yksi tai useampi osakas. Osakeyhtiön toimintaa säätelee osakeyhtiölaki.

Osakeyhtiö **vastaa** itse **omista sitoumuksistaan ja velvoitteistaan**. Osakeyhtiö antaa turvaa riskeiltä, kun henkilökohtainen vastuu pienee. Osakeyhtiön tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille. Yhtiön johdon tehtävä on edistää yhtiön etua.

Osakeyhtiö on **lopullinen yritysmuoto**, joten siksi asia täytyy miettiä perusteellisesti ennen yhtiöittämistä. Osakeyhtiössä moni asia muuttuu ja moni pysyy samanlaisena kuin aiemmassa toiminnassa. Yhtiöittäminen on tietynlainen risteyskohta yrityksen tulevaisuuden suhteen.

Tässä käsikirjassa käsitellään osakeyhtiön verotusta, kirjanpitoa, hallintoa, varojenjakoja ja sukupolvenvaihdosta pintapuolisesti. Lisäksi tarkastellaan sopimusasioita, yhtiön etuja ja hyötyjä, haasteita sekä yhtiöittämisprosessia. Mukana käsikirjassa on yhtiömuotoisten maatalousyrityksien yrittäjien terveisiä yhtiöittämistä pohtiville yrittäjille.

Osakeyhtiön verotus

- Osakeyhtiötä verotetaan yhteisöveroprosentin mukaisesti ja se on aina 20 %, oli kyseessä sitten maatalouden tai metsätalouden tulo.
- Maatalousosakeyhtiö verotetaan maatalouden tuloverolain (MVL) mukaisesti eli samoin kuin aiempi toiminta yksityisenä elinkeinonharjoittajana.
- Yhtiön tilikausi voi päättyä mihin aikaan vuodesta tahansa.
- Arvonlisäveroilmoitukset tehdään lähtökohtaisesti kuukausittain.
- Osakeyhtiössä voidaan tehdä tasausvarauksia.
- Osakeyhtiöllä ei ole oikeutta metsävähennykseen eikä menovaurukseen.
- Osakeyhtiön verolomakkeena on 6B kaikkine liitelomakkeineen.
  - o Yleisimpiä liitelomakkeita maatalousosakeyhtiöllä ovat 7M, 62, 18 ja 8A.

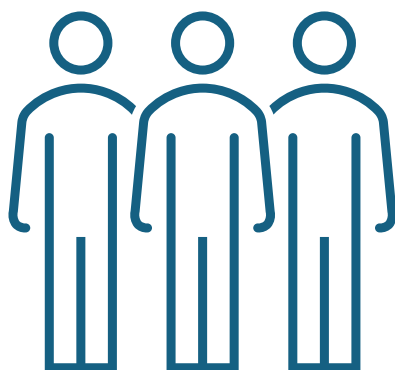
Osakeyhtiön kirjanpito

- Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen ja kirjanpito tehdään kahdenkertaisena.
- Tilikausi on pituudeltaan 12 kk.
  - o Toimintaa aloittaessa ja lopettaessa tilikausi saa olla lyhyempi tai pidempi. Kuitenkin yli 6 kk ja enintään 18 kk.
- Kirjanpito tehdään suoriteperusteisena.
  - o Huomioidaan mm. ostovelat ja myyntisaamiset sekä varasto.
- Näitä suoriteperusteisia eriä ei kuitenkaan huomioida verotuksessa.

Osakeyhtiön hallinto

Osakeyhtiön hallinto koostuu **toimitusjohtajasta, hallituksesta, yhtiökokouksesta** ja mahdollisesti **tilintarkastajasta**.

- **Toimitusjohtajan** valinta on vapaaehtoista. Toimitusjohtaja tekee päätöksiä yhtiön arkisista asioista. Hallitus on myöntänyt valtuudet asioihin, joita toimitusjohtaja voi hoitaa.
- **Hallitus** on yhtiökokouksen valitsema joukko henkilöitä. Hallitus tekee ehdotuksia yhtiökokoukselle. Hallituksen kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa. Hallitus kokoustaa mm. investoinneista, rahoituspäätöksistä ja tulonjaosta. Hallitukselle valitaan puheenjohtaja, kun jäseniä on useampi kuin yksi. Hallituksen puheenjohtaja koordinoi hallituksen työskentelyä ja johtaa kokouksia.
- **Yhtiökokous** on korkein päättävä elin osakeyhtiössä ja siihen ovat oikeutettuja osallistumaan kaikki yhtiön osakkaat. Yhtiökokous vahvistaa tilinpäätöksen, voitonjaon ja päättää vastuuvapauden. Yhtiökokouksista on pidettävä pöytäkirjaa.
- Yleisesti ottaen osakeyhtiö on **tilintarkastusvelvollinen**. Tilintarkastaja valvoo kirjanpidon oikeellisuutta. Tilintarkastus tehdään kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Osakeyhtiön varojenjako

Osakeyhtiöllä on oma pankkitili ja osakeyhtiön varat ovat osakeyhtiön varoja. **Yksityisnostoja ei ole mahdollista tehdä** enää osakeyhtiöön siirryttäessä eikä **yhtiön tililtä makseta yksityistalouden kuluja**.

Osakeyhtiön varoja voidaan laillisesti jakaa seuraavilla tavoilla:

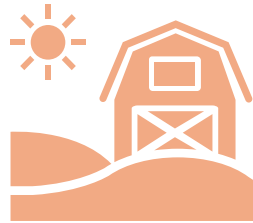
Palkka ja kulukorvaus

- Palkka on saajalleen ansiotuloa. Ansiotulo verotetaan kunnallisveron, kirkollisveron ja valtion tuloveroasteikon mukaisesti.
- Kulukorvauksessa työnantaja korvaa työntekijälle työn suorittamisesta aiheutuneita kustannuksia. Esimerkiksi työvälineiden, materiaalin ja muiden tarvikkeiden hankinta.

Päivärahat ja kilometrikorvaukset

- Päivärahat ja kilometrikorvaukset ovat **verovapaita korvauksia**.
- Kilometrikorvauksia voi laskuttaa yhtiöltä kulloinkin voimassa olevan verohallinnon määrittämän korvausmäärän mukaisesti, kun ajaa osakeyhtiön ajoja omalla ajoneuvolla.

- Osakeyhtiöltä voidaan laskuttaa päivärahoja kulloinkin voimassa olevan verohallinnon määrittämän korvausmäärän mukaisesti, kun tekee työmatkoja, jotka kohdistuvat yhtiön toimintaan.
- Osakeyhtiössä osakkeen omistajalle voidaan päivärahoja ja kilometrikorvauksia maksaa, vaikkei hän nostaisi palkkaa yhtiöstä.

Luontoisedut

Luontoisedut eivät ole konkreettista rahaa, vaan nimensä mukaisesti ne ovat etuja. Luontoisedut verotetaan ansiotulona saajaltaan.

- Mahdollisia etuja:
  - Puhelinetu
    - Yhtiö maksaa puhelinlaskut ja työntekijältä/osakkaalta verotetaan puhelinetu.
  - Autoetu
    - Ajetaan yhtiön autolla yksityistalouden ajoja. Tällöin työntekijältä/osakkaalta verotetaan autoetua.
  - Asuntoetu
    - Mikäli asuinrakennus jää osakeyhtiölle, niin maksetaan asumisesta käypää vuokraa tai huomioidaan vuokran määrä asuntoetuna verotettavana tulona.
  - Liikunta- ja kulttuuriedut
    - Verovapaata 400 €/vuosi.
  - Polkupyöräetu
    - Työnantaja luovuttaa omistamansa/hallitsemansa polkupyörän työntekijälle henkilökohtaiseen käyttöön.
  - Ravintoetu

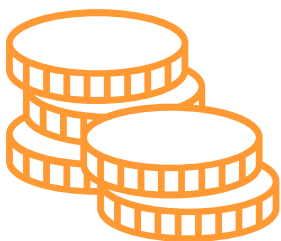
- Työnantaja tarjoaa palkansaajalle aterian, joko vastikkeetta tai käypää arvoa alempaan hintaa.

Lue lisää eduista

Osinko

- Osingonnosto on tapa nostaa vapaassa omassa pääomassa olevia varoja.
- Osingonjako kohdistuu yhtiölle kertyneisiin voittovaroihin eli voitolliset tilikaudet ovat sen kertymisen kannalta välttämättömiä.
- Osingonjaon määrään vaikuttaa vahvistettu tilinpäätös ja jakokelpoisten varojen määrä.
- Osingonnostossa tulee aina arvioida yhtiön maksukykyisyyttä.
  - Toiminnan taloutta ei saa vaarantaa.
- Osinkoa voi jakaa enintään 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta.
- Veroprosentti on 7,5 % aina 150 000 €:oon saakka.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto eli svop

- Muodostuu toimintamuodon muutoksen yhteydessä, mikäli **yhtiöön sijoitetaan enemmän kuin velkoja**.
- Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon on myös mahdollista tehdä erillinen sijoitus.
- Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta on mahdollista lunastaa sijoituksia verovapaasti 10 vuoden aikana sijoitushetkestä.
- Nostossa huomioidaan maksukykyisyys.

Lähipiirilainat

- Osakeyhtiön on mahdollista antaa lainaa lähipiiriin kuuluvalla henkilölle.
- Laina annetaan **tavanomaisin lainaehdoin**.
- Laina on saajalleen veronalaista pääomatuloa, jos lainansaaja on osakas tai lainansaajan lähipiiriin kuuluvat henkilöt omistavat yhtiöstä vähintään 10 %.
- Lähipiirilainan lyhennykset ovat pääomatulojen tulonhankkimismenoja, kun laina on maksettu viimeistään viidentenä vuonna takaisin.
  - Mikäli laina maksetaan takaisin **saman kalenterivuoden aikana** ei siitä tarvitse maksaa pääomatuloveroa.

- Lainanottaja maksaa lainasta korkoa ja pääomatuloveroa.
  - Hän voi vähentää maksetut lyhennykset vain tulonhankkimismenoja vain, jos hänellä on pääomatuloja.
- **Lainannostoa tulee aina harkita tarkoin.**

Lähipiiriin kuuluu yhtiön osakas, jolla on yli 50 % omistus yhtiön osakkeista, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja sekä toimitusjohtajan sijainen.

Lisäksi edellä mainittujen aviopuoliso, samassa taloudessa asuva avopuoliso, oma ja puolison lapsi, lapsenlapsi, vanhempi sekä isovanhempi.

Lähipiiritoimet

- Lähipiiritoimet ovat laillisia, mutta vaativat erityistä tarkkaavaisuutta yrittäjiltä.
- Lähipiiritoimet ovat lähipiirin ja yhtiön kesken tapahtuvia liiketoimia.
- Lähipiiritoimien on oltava liiketaloudellisesti hyväksyttäviä.
- Lähipiiritoimet ovat vastikkeellista yhtiön varojen jakoa.
- Markkinaehtoperiaatetta tulee noudattaa:
  - Yhtiölle hankitusta palvelusta tai tuotteesta maksetaan markkinahinta.
  - Yhtiö saa itse tuottamastaan tuotteesta tai palvelusta markkinahinnan.

Käytännön esimerkkejä lähipiiritoimista maatalousosakeyhtiössä

Laiton varojenjako

Yhtiöstä saatetaan joskus tehdä laitontakin varojenjakoa. Monesti laitton varojenjakko johtuu tietämättömyydestä, mutta se ei kuitenkaan muuta sen laittomuutta. Laittomia tapoja varojenjakoon on listattu alle esimerkin omaisesti:

- Liiketapahtuma, joka vähentää yhtiön varoja ja velkoja ilman liiketaloudellista perustetta.
- Omaisuutta tai palvelua myydään alihintaan tai niistä ostettaessa maksetaan ylihintaa.
- Velananto velkamarkkinoihin ja olosuhteisiin nähden liian matalalla korolla tai lainaa otetaan liian korkealla korolla.
- Rahanarvoisen etuuden saaminen vastikkeetta. Esimerkiksi yhtiön ajoneuvon käyttö ilman autoedun huomiointia.
- Saatuu liikasuoritus yhtiöltä tai maksettu yksityisiä kuluja yhtiön tililtä.
- Epätavalliset luontois- ja henkilökuntaedut.
- Lomamatkojen ja muiden vastaavien maksattaminen yhtiöllä.

Osingonjako tai sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tehtävä nosto ilman maksukyvyyn tarkastelua

Sukupolvenvaihdos maatalousosakeyhtiössä

- Sukupolvenvaihdos yhtiömuotoisilla maatalousyrityksillä pystytään pääosin tekemään samoin, kuin tavallisella maatalousyrityksellä.
  - o Isona erotuksena tietenkin se, että omaisuuden sijasta luovutetaan osakkeita.
  - o Yhtiön varallisuuteen kuuluu harvoin asuinrakennus, joten se ei sisälly samaan kauppaan.
- Osakkeiden ostamiseen käytettävä laina on henkilökohtaista lainaa, joten sen osalta vakuuksien riittävyys täytyy tarkastella etukäteen.
- Osakkeiden hankintaan ei ole mahdollista saada korkotukilainaa.
- Yrityksen arvon määrittämisen taustalla on yrityksen käypä arvo.
- Luovutusvoiton verovapaus on mahdollista saada, kun osakkeiden omistusaika on yli 10 vuotta ja luovutetaan vähintään 10 % osakkeista.
- Lahjaverosta on mahdollista saada täysi huojennus tai osittainen huojennus – riippuen kauppahinnasta. Mikäli kauppahinta on yli 50 % käyvästä hinnasta saadaan täysi huojennus.
- Osakkeiden luovutuksessa varainsiirtovero (1,5 %) suoritetaan vastikkeellisista kaupoista.
- Kauppa on mahdollista tehdä ilman vastiketta, jolloin lahjaveroa tulee maksettavaksi.

Sopimukset

Sopimusasiat ovat tärkeä hoitaa kuntoon kaiken muotoisissa maatalousyrittäjissä. Kaikissa yrityksissä tärkeäksi nousee **avioehto**, **edunvalvontavaltakirja** ja **testamentti**. Lisäksi osakeyhtiössä **osakassopimus** on toiminnan kannalta elintärkeää.

Avioehto on tärkeä asiakirja, jonka merkitys nousee esille avioliiton päättyessä eroon tai puolison menehtymiseen. Avioehdossa tulee huomioida yrityksen omaisuus, yrityksen osakkeet sekä tuotto. Avioehdon puuttuessa omaisuus ositetaan ja varakkaampi puoliso maksaa toiselle puolisolle tasinkoa. Joskus osituksen vuoksi koko yritys joudutaan myymään.

Edunvalvontavaltakirja on niin ikään tärkeä asiakirja. Edunvalvontavaltakirjalla annat toiselle henkilölle oikeuden hoitaa asioitasi silloin, kun olet itse kykenemätön niitä hoitamaan. Valtakirja kannattaa tehdä ajoissa, ennen varsinaista tarvetta. Valtakirjalla voidaan määritellä, että kuka saa hoitaa asioita, mitä asioita hän saa hoitaa ja miten niitä tulisi hoitaa.

Testamentti tulee myös laatia ajoissa. Testamentti voi olla yleisluontoinen tai tarkka omaisuuden erittely. Mikäli yritystoimintaa ei ole suoraan testamentattu kenellekään voi pesänjaossa tulla haasteita. Tämä saattaa johtaa jopa yrityksen myymiseen.

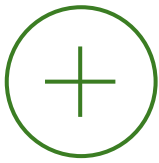
Osakassopimus on yhtiön osakkeenomistajien solmima sopimus. Osakassopimuksessa sovitaan osakkeenomistajien oikeuksista ja velvollisuuksista yhtiötä ja toisiaan kohtaan. Osakassopimuksen laadinta on järkevää ja myös välttämätöntä pitkäkestoisen menestyvän liiketoiminnan harjoittamiseksi. Osakassopimus tehdään osakkaiden ja yhtiön turvaksi. Sopimus kannattaa laatia jo ennen yhtiön perustamista. Osakassopimus on vapaamuotoinen asiakirja. Osakassopimuksessa voidaan vaatia avioehdon, testamentin ja edunvalvontavaltakirjan tekeminen.

Milloin kannattaa yhtiöittää?

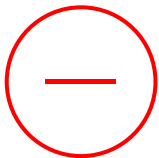
- Kun yhtiöittämisellä saadaan aikaan verosäästöä.
  - Verosäästön taustalla on yleensä negatiivinen nettovarallisuus, jolloin kaikki tulo on ansiotuloa. Kun tulos on suuri, on ansiotuloveron määrä erittäin korkea.
- Halutaan investoida peltoon. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla peltoon investoiminen ei ole verotuksellisesti järkevää.
  - Velka tulee kokonaan velaksi, mutta varallisuuteen pellon arvo lasketaan laskentakaavalla, joka perustuu tuottoarvoon. Arvo on paljon matalampi kuin hankintahinta.
- Toiminta on kehittyvää ja suuria investointeja on tulossa lähitulevaisuudessa.
- Sukupolvenvaihdos ei ole tulossa lähivuosina.
  - Vaikka sukupolvenvaihdos olisi tulossa lähivuosina, ei se estä yhtiöittämistä, mutta esimerkiksi luovutusvoittoverovapauteen vaaditaan vähintään 10 vuoden omistusaika.
- Halutaan eriyttää yksityistalous yritystoiminnasta.
- Ollaan valmiita sitoutumaan yhtiön asettamiin vaatimuksiin.
- Taloudellisesti menee hyvin.
  - Yhtiö ei tee kannattamatonta yritystoimintaa kannattavaksi.

Osakeyhtiön edut ja hyödyt

- Mahdollistaa investoimisen ja tilan kehittämisen.
  - o Erityisesti lisämaan hankinta osakeyhtiön nimiin on järkevämpää, kuin yksityisellä elinkeinonharjoittajalla.
- Saadaan sijoitettua verosäästöä tuottavampaan toimintaan.
- Tuo ryhtiä talouden hallintaan, kun erotellaan yksityistalouden ja yrityksen rahavirrat.
- Antaa yrittäjille ja rahoittajille todellisemman kuvan yrityksen taloudesta.
- Tuo riskivapautta, kun vastuut ovat yhtiön nimissä.
- Yhtiön siirtäminen jatkajalle on sujuvampaa, kun tuotantosopimukset ja muut vastaavat ovat yhtiön nimissä.
  - o Nimenmuutoksia ei tarvitse tehdä.

Osakeyhtiön haasteet

- Tulee oppia se, että osakeyhtiön rahat ovat osakeyhtiön rahoja eikä niitä voi enää käyttää kuin omiaan.
- Yhtiön hallinnointi on byrokraattisempaa.
  - o Täysi ymmärrys vie aikaa.
- Aluksi varoja yhtiöstä saa nostettua vain palkkana tai sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tehtävänä nostona.
- Kirjanpidolliset muutokset ja taseen ymmärrys vievät aikaa.
- Viimeinen yhtiömuoto eli ei ole paluuta vanhaan.

Toimintamuodon muutos

Maatalousyrityksen toiminta muutetaan osakeyhtiömuotoon lähtökohtaisesti toimintamuodon muutoksella. Toimintamuodon muutosta säätelee tuloverolain 24 § ja siinä yritystoiminnan varat sijoitetaan apporttina perustettavaan osakeyhtiöön.

Perustamisessa tulee noudattaa **jatkuvuuden** ja **identtisyyden** vaatimuksia. Vaatimuksien täytyessä toimintamuodonmuutos voidaan tehdä veroneutraalisti eli toimintamuodon muutos ei aiheuta tulovero tai varainsiirtoveroseuraamuksia.

Ehtona on, että

- Yhtiöksi muutettavan maatalousyrityksen varat ja velat siirtyvät perustettavaan yhtiöön samansuuruisina kuin edeltävän maatalousyrityksen verotuksessa.
- Toimintaa jatketaan samanlaisena perustettavassa osakeyhtiössä. Pääasiallinen toimiala pysyy samanlaisena, kuin ennen muutosta.
- Toimintaan liittyvä omaisuus ja velat siirtyvät perustettavalle osakeyhtiölle.
- Omistussuhteet säilyvät ennallaan.
- Edeltävän toiminnan on lakattava. Poisluettuna metsätalous, joka on mahdollista jättää siirron ulkopuolelle.

Kaikki toiminnan kannalta olennaiset varat ja velat tulee siirtää perustettavaan osakeyhtiöön. Poikkeuksena ovat puhtaat metsäkiinteistöt ja asuinrakennus, jotka on mahdollista jättää yhtiöittämissen ulkopuolelle.

Tasausvaraus ja kotieläinjaksotukset voidaan siirtää perustettavaan yhtiöön. Menovaraus tuloutuu sille vuodelle, jona metsätalous muutuu osakeyhtiöön. Perustettaessa yhtiötä ei voi tulla uusia osakkeenomistajia. Poikkeuksena puoliset, jotka ovat harjoittaneet maataloutta yhdessä. He voivat molemmat merkitä osakkeita.

Yhtiöittämisprosessi

Yrittäjät ja asiantuntijat suosittelevat yhtiöittämisprosessiin käytettäväksi vähintään vuoden. Prosessi alkaa esiselvityksestä, jossa tarkastellaan perustettavan yhtiön muodostuvaa tasetta ja mahdollista verosäästöä. Lisäksi pohditaan, että mitä yhtiöittäminen tarkoittaisi juuri kyseiselle maatalousyritykselle. Esiselvitykseen tarvitaan aineistoa, jotta saadaan mahdollisimman realistinen kuva yrityksen tilanteesta.

Esiselvitykseen toimitettava aineisto

- Maatalouden ja metsätalouden verolomakkeet
- Kauppakirjat, saantokirjat, lahjakirjat, ositukset, uusjaot, perunkirjat, jakokirjat
- Kiinteistöverotustiedot
- Esitäytetty veroilmoitus, verotuspäätökset
- Velkaluettelo

Seuraava vaihe on ennakkoratkaisuhakemukset. Ennakkoratkaisuhakemus haetaan verohallinnolta, jotta yhtiöittäminen noudattaa tuloverolain 24 §:n mukaista toimintamuodon muutosta. Lisäksi, jos toiminnassa on korkotukilainoja, haetaan ennakkoratkaisua myös ELY-keskukselta, jotta korkotukilainat voidaan siirtää perustettavaan yhtiöön. Ennakkoratkaisujen yhteydessä laaditaan luonnokset **apporttikirjasta, perustamissopimuksesta** sekä **yhtiöjärjestyksestä**. Verohallinnon ennakkoratkaisun hinta vuonna 2024 on 1 260 €. Ennakkoratkaisun käsittelyaika vaihtelee, yleensä se on 1–6 kk.

Kyseessä on **apportti**, kun osakkeiden merkintähinta maksetaan kokonaan tai osittain muulla omaisuudella kuin rahalla.

Yhtiöittäessä tuloverolain 24 §:n mukaisena toimintamuodon muutoksena tehdään apporttikirja eli sijoitetaan omaisuus osakkeita vastaan perustettavaan yhtiöön. Käytännössä apporttikirja on osakkeiden merkintäsitoumus.

Perustamissopimus on julkinen asiakirja ja sen allekirjoittavat kaikki osakkeenomistajat. Perustamissopimuksessa kerrotaan osakkeenomistajat ja osakkeiden merkitseminen, apporttiehto, hallituksen jäsenet, hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä yhtiön tilikausi.

Yhtiöjärjestys on perustamissopimuksen julkinen liite, jossa kerrotaan yhtiön nimi, kotipaikka, toimiala sekä kuka saa edustaa yhtiötä.

Esiselvitys tai ennakkoratkaisuhakemukset eivät vielä sido mihinkään. Hyväksytyjen ennakkoratkaisuhakemusten jälkeen yhtiö voidaan perustaa. Perustamishetkellä apporttikirja, perustamissopimus sekä yhtiöjärjestys tehdään valmiiksi sekä laaditaan perustamisilmoitus. Perustamisilmoitus kaikkine liitteineen lähetetään Patentti- ja rekisterihallitukselle. Perustamisilmoituksen jälkeen ei voi enää peruuttaa päätöstään perustaa yhtiö. Yhtiön perustaminen vuonna 2024 maksaa 370 € ja perustamisen käsittelyssä kestää yleensä 1,5–2 kk.

Yhtiön toiminta astuu voimaan kaupparekisterimerkintäpäivästä. Tuon päivän mukaisesti vanha toiminta on päättynyt edelliseen päivään ja uusi toiminta alkanut merkintäpäivänä. Jatkossa toimintaa harjoitetaan osakeyhtiön nimissä.

Ennen yhtiöittämistä ja prosessin aikana tehtäviä asioita

- Pankin hyväksyntä yhtiöittämiselle on suositeltavaa hakea.
- Mietitään, että miten yksityistalous rahoitetaan.
  - o Kuinka isoa palkkaa tarvitaan.
- Pohditaan, että siirtyvätkö kaikki kiinteistöt.
- Voidaan yhdistellä kiinteistöjä. Yleisesti ottaen pienentää yhtiöittämisen jälkeen tulevien lainhuudatuksien hintaa.
- Mietitään, että millainen tontti lohkotaan asuinrakennukselle.
- Käyttämättömät metsävähennyspohjat kannattaa hyödyntää ennen yhtiöittämistä.

Yhtiöittämisen jälkeen tehtäviä asioita

Kun yhtiö saa kaupparekisterimerkinnän vanha toiminta päättyy ja uusi alkaa. Jatkossa kaikki liiketoimet tehdään yhtiön nimissä.

Tähän on listattu tärkeimpiä hoidettavia asioita yhtiön kaupparekisterimerkinnän jälkeen:

- Vanhasta toiminnasta tehdään veroilmoitus siihen saakka, kun kaupparekisterimerkintä on saatu.
- Verohallintoon varainsiirtoveron nollailmoitus, lopettavan toiminnan alv- ja veroilmoitukset.
- YTJ: edunsaajailmoitus, edeltävän toiminnan lopetusilmoitus
- Vakuutusasioiden hoito: eläkevakuutukset, vahinkovakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja ympäristövakuutukset.
- Rahoitusasioiden hoito: pankkitilin avaus, rahoitusvastuiden siirto.
- Lainhuudot 6 kk kuluessa
- Osoitteet ja sopimusten muutokset: tilitys- ja laskutusosoitteet, nimenmuutokset, uuden tilinumeron ilmoittaminen, tuotanto-sopimusten siirto, sähkö- ja vesiliittymien siirto, uuden Y-tunnuksen ilmoittaminen.

Oy-maatalousyritysten yrittäjien terveiset

Käsikirjan taustalla olevassa opinnäytetyössä haastateltiin osakeyhtiömuotoisten maatalousyritysten yrittäjiä. Jokainen maatalousyrittäjä oli tyytyväinen siihen, että oli yhtiöittänyt oman yrityksensä. Osakeyhtiön tuomaa byrokratiaa ei pidetty lainkaan huonona asiana, ennemmin päinvastoin. Yrittäjät eivät kokeneet, että yhtiömuoto olisi ollut missään asiassa haitaksi.

Yrittäjiltä kysyttiin, että mitä terveisiä he sanoisivat yhtiöittämistä miettiville maatalousyrityksille. Esille nousi monia käytännön tasonkin asioita, joita on listattu alle:

- Kannattaa punnita hyödyt ja haitat asiantuntijan kanssa. Lisäksi kannattaa keskustella kollegoiden kanssa, jotka ovat päätyneet yhtiöittämään toimintansa.
- Tulevaisuuden pohdinta pitkällä tähtäimellä on tärkeää, esimerkiksi se, että milloin sukupolvenvaihdos on ajankohtainen.
- Henkilökohtainen talous oltava hyvä ennen yhtiöittämistä, jotta ei heti tarvitse yhtiöstä nostaa paljoa varoja.
- Yhtiö on hyvä vaihtoehto investoiville ja kehittyville maatalousyrityksille.
- Kun tulos on hyvä ja toiminta kannattavaa pitää yhtiötä miettiä vaihtoehtona.
- Ota yritystoiminta tosissasi, pidä jalat maassa sekä pysy skarp-pina. Seuraa tilannetta talouslukujen kautta.
- Alan tunteva tilitoimisto/kirjanpitäjä on tärkeässä roolissa prosessin aikana ja sen jälkeen.
- Ensimmäisellä tilikaudella investoiminen voi olla hankalaa, kun ei ole vielä näyttää mitään konkreettista rahoittajille, joten suu-remmat investoinnit kannattaa lykätä vähintään yhden tilikauden päähän.

”YHTIÖ EI OO KOMPASTUSKIVI, VÄÄN IHMISET SEN TAUSTALLA ON SUURIN KOMPASTUSKIVI.”

Lähteet

Alho, J-P., Mattila, K., Rönkkö, H. & Ståhlberg, M. (2009). *Osakassopimukset; Kä-sikirjan osakassopimuksen laadintaan*. Edita Prima.

Bowa Legal. (i.a.-a). *Peitelty osinko ja 2023 muutosehdotus*.

<https://www.bowa.fi/peitelty-osinko>

Bowa Legal. (i.a.-b). *Veronkierto: Mitä se on ja mitkä ovat seuraamukset?*

<https://www.bowa.fi/veronkierto>

Digi- ja väestövirasto (i.a.). *Näin laadit edunvalvontavaltakirjan*.

<https://dvv.fi/nain-laadit-edunvalvontavaltakirjan>

Enroth, A., Österman P., Harmoinen T. (2007). *Maatilayrityksen yhtiöittäminen*. ProAgria maaseutukeskusten liitto; Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus.

Huhtakangas, J. (23.1.2024). *Maatilan yhtiöittäminen – infotilaisuus*. [verkkoseminaari]. Verohallinto

Kirjanpitolaki 1336/1997. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Kyläkallio, K. (2023). Varojen jako osakeyhtiössä. *Tilisanomat*. <https://tilisanomat.fi/yritysjuridiikka/varojen-jako-osakeyhtiossa>

Leppiniemi, J. (20.10.2010). Osakkaan lainat yhtiöltä ja yhtiölle. *Tilisanomat*.

<https://tilisanomat.fi/kirjanpito-ja-verotus/osakkaan-lainat-yhtiolta-ja-yhtiolle>

Lexly. (2024). *Mitä edunvalvontavaltakirjaan kannattaa kirjata*. <https://lexly.fi/tie-topankki/edunvalvontavaltuus/mita-edunvalvontavaltakirjaan-kannattaa-kirjata>

Luonnonvarakeskus (Luke). (2023). *Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne 2023 (ennakko)*. <https://www.luke.fi/fi/tilastot/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne-2023-ennakko>

Maatilatalouden tuloverolaki 543/1967. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1967/19670543>

Minilex. (i.a.). *Avioehto ja yritys*. <https://www.minilex.fi/a/avioehto-ja-yritys>

Minilex. (i.a.). *Kiinteistön luovutus apporttina*. <https://www.minilex.fi/a/kiinteist%C3%B6n-luovutus-apporttina>

Minilex. (i.a.). *Kuolinpesän jakaminen ja maatila*. <https://www.minilex.fi/a/yrityksen-jako-perinn%C3%B6n-jaossa>

Minilex. (i.a.). *Osakassopimus*. <https://www.minilex.fi/a/osakassopimus>

Minilex. (i.a.). *Osakeyhtiön perustamissopimus*. <https://www.minilex.fi/a/osake-yhti%C3%B6n-perustamissopimus>

Minilex. (i.a.). *Osakeyhtiön yhtiöjärjestys*. <https://www.minilex.fi/a/osake-yhti%C3%B6n-yhti%C3%B6j%C3%A4rjestys>

Minilex. (i.a.). *Ositus maatilalla*. <https://www.minilex.fi/a/ositus-maatilalla>

Osakeyhtiölaki 2006/624. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Tuloverolaki 1992/1535. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Verohallinto. 2020. *Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osake-yhti%C3%B6n-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/>

Verohallinto. (2022). *Metsävähennys*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49167/mets%C3%A4v%C3%A4hennys3/>

Verohallinto. (2023). *Ansiotulot*. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/>

Verohallinto. (2023). *Esimerkkejä palkan, eläkkeen ja etuuden veroprosenteista vuonna 2023*. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/palkan-el%C3%A4kkeen-ja-etuuden-veroprosentit/>

Verohallinto. (2023). *Luonnollisen henkilön osakeyhtiöstä nostaman osakaslainan verotus*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48739/luonnollisen-henkilon-osakeyhtiosta-nostaman-osakaslainan-verotus2/>

Verohallinto. (2023). *Maatilan yhtiöittäminen*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatilan-yhtioittaminen/>

Verohallinto. (2023). *Vapaan oman pääoman rahaston varojenjako verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60520/vapaan-oman-paaoman-rahaston-varojenjako-verotuksessa5/>

Verohallinto. (2023). *Osingot listaamattomasta yhtiöstä*.

<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>

Verohallinto. (2023). *Peitelty osinko*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko9/>

Verohallinto. (2023). *Varaukset metsätalouden pääomatulojen verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/153833/varaukset-metsatalouden-paaomatulojen-verotuksessa/>

Verohallinto. (2024). *Maatilan sukupolvenvaihdos*. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatilan-sukupolvenvaihdos/>

Verohallinto. (2024). *Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa*. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48496/maatilan-sukupolvenvaihdos-verotuksessa3/>

Villa, S. (2018). Yhtiöoikeudellinen näkökulma lähipiiritoimiin osakeyhtiössä. *Tilisanomat* (02), 52–55.

Yrittäjät. (i.a.). *Osakeyhtiö*. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/yritysmuodot/osakeyhtio/>